

DVHOVNO ŽIVLJENJE

POMEMBEN PRIZOR Z EVHARISTIČNEGA KONGRESA V BARCELONI NAM PODAJA GORNJA SLIKA: NA GLAVNEM ZBOROVANJU, V NAVZOČNOSTI ZASTOPNIKOV VSEH NARODOV IN PAPEŽEVEGA LEGATA, JE POLEG DRUGIH TUDI DR. MATIJA ŠARUGA S. D. B. PO ZVOČNIKIH IZMOLIL SLOVENSKO PROŠNJO ZA MIR, V IMENU VSEH TISTIH PAČ, KI SI ŽELIMO MIR KRISTUSOV V KRALJE-STVU KRISTUSOVEM.

XX. LETO

JULIJ

LA VIDA ESPIRITVAL

En torno al Congreso Católico Esloveno

En medio de la confusión total que en el siglo pasado se apoderó del espíritu europeo, casi totalmente influenciado por abstrusas ideas de liberalismo económico, político y cultural que, cual un espejismo, reuica con bastante claridad en múltiples expresiones de la vida pública, burlándose con torpeza brutal de todo cuanto durante siglos pasados constituyera la civilización cristiana, alcanzó también a Eslovenia el contagioso soplo de esas ideas tan peligrosas, de las cuales sufre hoy día el universo entero terribles consecuencias. Esa época pertenecía al dominio político exclusivo de la monarquía austro-húngara.

Fué así que el liberalismo, triste hijastro del racionalismo de los grandes enciclopedistas franceses, apoderóse prontamente de una buena parte de los intelectuales eslovenos, quienes, por un justificado anhelo de liberar su patria del dominio austriaco, buscaron en él, como en un delirio, las bases para una futura felicidad, prosperidad e independencia político-cultural de su pueblo; rechazando al mismo tiempo en su extravío, toda una tradición católica que desde siglos atrás preservara a los eslovenos de todo mal foráneo. Hay que buscar aquí las raíces de la tremenda lucha de ideas que a fines del siglo pasado se desencadenaron en el cielo de la historia eslovena y que hoy día, momentaneamente, ha terminado con la victoria, bastante ficticia, del comunismo ateo, nieto ortodoxo del viejo liberalismo, sobre el territorio que desde el siglo VI.º habitaban los eslovenos.

La proliferación de esas ideas liberales, tan ajenas al pensar y sentir de los eslovenos, despertó con su rumor peligroso la conciencia moral de unos pocos que con mirada casi profética, escudriñando el porvenir, previnieron las terribles consecuencias que puede acarrear a una nación, dejarse seducir y conducir por caminos tortuosos y oscuros, errando sin Dios, perdida toda norma moral de convivencia, es decir: enfermedad nefasta que antes o después habría terminado con el pueblo entero.

Al igual que dos mil años antes lo hiciera Juan Bautista en el desierto jordánico, levantó esta vez su voz entre los eslovenos el Dr. ANTON MAHNIČ, filósofo de excepcionales dotes, más tarde Obispo de la isla de Krk en el Adriático. Apareció entre su pueblo como un enviado divino para reavivar la llama de los altos postulados católicos e iluminar los rectos caminos que conducen a una verdadera magnificencia moral de un pueblo cristiano. Vino a poner en claro todos los asuntos de la vida cultural, en todas sus manifestaciones, dando lecciones inequívocas sobre ética en todos sus aspectos. Al igual que en la confusa época del peligro protestante a mediados del siglo XVI.º lo hiciera otro magnífico y genial Obispo esloveno, Tomaž Hren, llamó en voz alta al pueblo para que dirigiera su mirada hacia la Roma Santa y acatara sin reservas los sagrados mandamientos de la Iglesia Cató-

lica. No ignoraba el Dr. Mahnič que, aún en el más horrible caos, puede el pueblo esloveno conservar su ética virtuosa profundamente arraigada en las eternas verdades del catolicismo universal. Y era justamente el Doctor Mahnič, sin duda alguna, el principal promotor del Ier Gran Congreso Católico Esloveno realizado en el año 1892, del cual el sexagésimo aniversario se propone celebrar en agosto próximo en Buenos Aires la Colectividad de los Inmigrantes Eslovenos en la Argentina.

Apenas pasadas hoy tantas décadas de una dura lucha para cristalizar el sentido católico esloveno, que hace pocos años, durante la última gran conflagración bélica dió una prueba excelente de su vigor y sus postulados cuando la lucha abierta contra el comunismo ateo en nuestro propio suelo natal, los eslovenos podemos apreciar con una visión clara e inequívoca la magnitud y las grandiosas proyecciones de este primer Congreso Católico. Las resoluciones que surgieron durante el curso de la magnífica asamblea, no eran un puro juego de las palabras efímeras, ni eran mera expresión de un entusiasmo romántico, sino que constituyeron la base fundamental para el futuro de toda una vida nacional y católica. Allí surgió por primera vez la firme atención de los problemas sociales cuyo estudio con empeño y plena fuerza espiritual propalaban las grandes encíclicas papales de León XIII. Allí ponían las bases católicas al partido político esloveno, que abarcó a la mayoría de los eslovenos, dándoles en el año 1918 la tan anhelada independencia política y cultural. Durante este Congreso monumental, surgió también la decisión de obrar con todos los medios honestos para dar al pueblo una literatura, una ciencia, un arte, una educación católica, que no menosprecia los postulados nacionales, sino que los enaltece y los enriquece con los eternos valores de la moral cristiana.

Las consecuencias de este Primer Congreso Católico Esloveno eran más que grandes; perduraron y perduran aún. Y más que nunca, hoy día, cuando la mayoría de los eslovenos sufre la terrible prueba de terror de una idea falsa y satánica sobre su suelo natal, nosotros, sus hermanos, que gozamos de la libertad espiritual e individual en un país libre, tenemos la obligación moral de celebrar el tan jubiloso aniversario de aquel gran acontecimiento.

Es así que en el próximo mes de agosto, la colectividad eslovena en Buenos Aires, se reunirá en una nueva Asamblea Católica Nacional Eslovena que tiene el propósito, declarar pública e inequívocamente nuestra decisión íntima y profunda de seguir, aunque en medio de un mundo descristianizado, los altos postulados católicos de un pueblo católico.

—nj—

ZA KRISTUSOV SVET

STARI, KRIVIČNI RED
v hreščecem hrupu
duhovnih viharjev
kmalu bo, kmalu na kupu
pod hromimi nogami
nekrščansko krščanskih
vladarjev.

Nov, Kristusov svet
z mučo se drami,
v povojih temin
izpod razvalin
dviga mlado glávo,
opr t na božjo postavo.

Ne zlató ne užitki,
niti spletkarska modrost
mogočnežev tega sveta: —
poštenje srca,
pravica in prostost
tlačanskih rodóv
zmagali bodo v bitki
dveh svetov . . .

ZVEZDE RDEČE
nad narodi vladajo,
stebri držav padajo,
grmeče, rušeče.
Potres iz podzemlja
ukáz iz Kremlja
noče prenehati,
z vihar-nimi biči
se noče upehati.

Jekleni ptiči
v neznanih gnezdih hlepé,
da poletijo
in spremenijo
obličje zemljé
v krvave maroge.

Vse nadloge
čakajo,
da z rušečimi nogami
zakorakajo
čez nas . . .

Kaj bo, kaj z nami,
če Bog sam ne stopi
v naš čas,
če ne ukroti Azijo,
v pomoč Evropi,
preden jo pregazijo
rdeči tropi? . . .

SVETU GROZI
še bolj krvava kľavnica.
Sel pokončevanja
in jeze božje
spušča se zemlji v vznožje
z ukazom razdejanja . . .

Nebeška Državnica,
Ti s svojo najglobljo modrostjo,
s svojo najvišjo svetostjo
prepreči nesrečo:
povodenj grozečo
solzá in krvi!

Ukleni svet
v svoje brezmadežne roke,
mogočna Devica in Mati,
ugasi temni žar črta,
premosti prepade globoke;
iz narodov kakor iz vrta
požene naj z božjo silo
beli cvet, —
Tvoje darilo:
mir, ki svet ne more ga dati . . .

POKONČUJOČI PLAZ
ne more zabobneti,
na neviden pas
močno pripeti,
ne more zdrveti
čez svet.

Dve strašni sili
si nasproti stojita,
druga druge
bolj kot potresa in kuge
se bojita . . .

Usmili se, usmili,
Gospod,
nas malih odspod
in velikih od zgoraj,
sedečih na jeklu, smodniku;
in jih k bratskemu stiku
in k svoji pravici primoraj!

TI NE POTREBUJEŠ
ne atomskih bomb,
ne sodobnih katakomb,
da v prah sesuješ
krivične
in rešiš pravične.

Ti imaš na izbiri
neskončno vrsto načinov,
da zaustaviš, kaznuješ

divjanje zločinov
in znova potrdiš vero
v sebe, — Vldarja vldarjev
brez besa prevratnih viharjev.

Da dosežeš svoje namene,
Ti ni treba vreči
človeštva v bojne plaméne
in jih čez razvaline, grobove
voditi k sreči
miru in obnove.

Ti moreš drugače, miléje,
zlomiti ohole,
podreti prestole
zlobe, laži
in svoje krdelo
poslati v vsako deželo,
da v krvave razdore
kot v plodne razore
Tvoj mir poseje . . .

PO POKORI HLEPE, —
po tuji, ne svoji,
velmožjé,
da bi iz njé
bruhnili boji.

Zakaj:

Družbeni tečaj
oglodano os
nagiblje nevarno . . .
Ako se bo izdrla,
bo padla nanje in jih strla
duhovno in tvarno.

Trdijo,
da bi mogla
le ogenj in krogla
biti ji kos
in jo zravnati; —
in se srdijo,
ker so zavrti
oklepniški, veletrdnjave
ter jih ne morejo pognati
v razvaline krvave . . .

Mrko v prihodnjost zazrti
sklanjajo glave
in molčijo . . .
Verujoči v ognjene viharje,
slepi, ne vidijo zarje
miru in sprave
z Devico Marijo,
ki z brezmadežno nogo,
da reši človeštvo ubogo,
nazaj v pekel peha
novo morijo sveta . . .

VESOLJNI MRAK

našega veča
zagrinja človeka.
Noben korak
več ne ve kod,
usača pot
vodi v blodnjak.

Mi pa vemo, vemo,
kod naj gremo,
vidimo pot pred seboj.
Jezusov božji soj
zvesto, zvesto
pred nami sveti,
kaže nam pravo cesto.

Tudi tema
iz peklenškega dna
nam je ne more zastreti!

VZEL SI NAM VSE:

dom in domovino,
poslal si nas križem v tujino,
sirotnike brez solza,
popotnike vseh cesta.

Tu, na zapadni polobli sveta,
nas tvoja zenica zre
še topleje
kakor doma,
tu si nas še tesneje
prižel
na Svoje Srcé.

V križu si nam razodel,
kje leži naš zaklad.

Z njim si Ti naš Tovariš
in Brat, —
tudi takrat,
kadar v bogatih zapadnih
mestih
po nas, nezvestih,
svareče udariš...

MATERI SE LESKETA

bolečina srca
v koprnečih očeh.

Kdo je kriv? — Greh!

Dekletu v tovarni
v skupini udarni
zamrznil je smeh.

Kdo je kriv? — Greh!

Mladenič v prahu ob stroju
po zmagovitem boju
hromí v suženjskih dneh.

Kdo je kriv? — Greh!

Gospodarju v zubljih ravniča
sreča svojih njiv se umika,
ko ga žgo žulji težakov v
dlaneh.

Kdo je kriv? — Greh!

V nespečih nočeh
hrepenenje po domu,
spomin o brodolomu
peče kot ogenj živ.

Kdo, kdo je kriv?

Greh, — skupni naš greh!

O, krviva odprta kot rana,
kdaj od solzá bo izprana
in bela kot sneg?

Kdaj bomo z urnitvenim
brodom
z našim raztresenim rodом
zadeli ob rojstni naš breg? —

NA OLTARJU

SE PRETAKA

Najsvetejša Kri,
Kruh, ki daje življenje
duši,
tihu čaka,
da lačnim srcem se razdeli.

Sveto hrepenenje
me bliža, siromaka,
k angelski mizi.

Vse tvarno se ruši,
izginja
okoli mene.

Ljubeča stopinja
k Njemu me žene.

Njega, oj Njega bom zaužil —
in bom močan in svetel
novih sedem dni stal
v sodobni duhovni krizi
ob amazanem stroju
v trdem boju
z jeziki strupenimi,
s pogledi jeklenimi,
s posmehi ledenimi
zoper navale blodenj in zmed
za nov, Kristusov svet...

UBOGI KATOLIČAN,

sodobno bolan
od junaških sanj, —
brez pogumnih dejanj:

Stopi na pot
božjega Učenika, —
do bolnika,

do jetnika,
do sirot,
do umirajočih,
do lačnih in nagih,
jokajočih,
čakajočih
tvojih korakov
na preperelih pragih!

Stopi v vrsto junakov,
nepriznanih, prezrtih,
sivo zastrtih,
ki so navzdol obrnili
svoje korake,
da bi žalost in srečo
z ubožci delili,
da bi ljubezen gorečo
do svojega brata in Boga
z dvignjeno desnico
ponesli kot plamenico
v kleti in barake, —
in na vse strani sveta!

ODPRI NA ŠIROKO VRATA,

brat, v našo stajo!
Ne, — rajši razmakni ograjo
in božje kraljestvo razširi
čez ves svet!
V njene koprneče roké
uokvirni blodeče ovce
tujih čred!

Tako obilna je trata
za pašo,
ne le za čredo našo, —
katoliško,
za sleherno čredo
okoliško
z njeno puščajsko bedo!

OTETA SLOVENIJA,

nikomur podložna,
velika in složna,
neodvisna in samosvoja,
plod našega genija,
naše zmage in boja,
na kamen preskušnje postavljena:
ujugoslavljena: —

blizu je čas,
ko v slavo vzcvete tvoj poraz
in bo Kristus tvoj Kralj!
Tedaj se bomo znotni in čili
v tvoje naročje vrnili
iz vseh štirih svetovnih dalj!...

BOGDAN BUDNIK

KRŠČANSKA VESOLJNOST

Človek je osebno in socialno bitje. Živeti mora v družbi, da si more ohraniti telesno življenje in napredovati v duhovnem življenju. Že po naravi se človek tak rodi, ponavlja papež Leon XIII. za sv. Tomažem Akvinskim in ta za Aristotelom. Po božji volji je človek tudi socialno bitje. Žive pa ljudje v različnih družbah. Najbolj nujne so: zakon, družina, domača soseska, narod in država. Krog socialnega življenja se za vsakogar čim dalje bolj širi. Iz družine prideš v dom v širšem pomenu, v domače vaško občestvo ali v mestno četrt, preko tega v svoje ljudstvo, v svojo domovino, v svoj narod in državo. To včlanjenje v naravna občestva in družbe pa ima velik pomen tudi za nadnaravno življenje. Tudi v tem življenju nismo zgolj poedinci, samó individualna bitja, marveč stopamo vanj tudi kot socialna bitja. Najbolj temeljna edinica človeškega socialnega življenja je zakon. In tega je Kristus povzdignil v zakrament. Postal je tako sveto in podelilno znamenje nadnaravne božje milosti. Posreduje naravno in nadnaravno življenje. Socialno življenje v družini, v narodu in državi ureja z moralne strani sama četrta božja zapoved. Z včlanjenjem v narod in državo pa človeške družabne tvorbe še niso končane. Ostane še človeštvo kot tako. Vprašanje je, ali imamo tudi do njega kakšne odnose in dolžnosti.

Stari Rimljani so delili svet ostro na dvoje: v naše in tuje. Na eni strani so bili oni sam in pozneje še njihovi zavezniki. Ti so bili naši. Na drugi strani pa so bila vsa druga ljudstva. Naloga Rimljanov je bila po rimskem naziranju, podjarmiti tuje narode. Človek, ki ni govoril latinsko, je bil Rimljanom barbar. Podobno kot Rimljani so delili svet tudi stari Grki in stari vzhodni narodi iz prednje Azije. Tako so ga delili tudi Judje. Pri njih se je ta delitev, ki jo naroča sv. pismo stare zaveze, opirala zlasti na ohranitev razodete vere v enega Boga. Če so se Judje hoteli sredi močnejših mnogobožnih narodov ohraniti kot enobožci, sa morali ostro začrtovati mejo med sabo in temi narodi. Bog sam je takrat hotel, da se postavi in ohrani visoka ločilna stena med Izraelci in drugimi narodi.

KRISTUSOVA BLAGOVEST O VESOLJNOSTI

S Kristusovim prihodom na svet pa se je božja zamisel o razmerju med narodi temeljito spremenila. Kristus je podrl ločilno steno

med Izraelci in drugimi narodi, med narodom, ki je bil nosilec nadnaravnega božjega razodetja, in med poganskimi narodi. To dejstvo je odločilnega pomena za vse človeštvo. Za mednarodne odnose ni pomembnejšega dejstva v vsej človeški zgodovini. Mednarodna politika bi morala izhajati iz tega dejstva. Za tedanji rimsko-grški kakor tudi judovski svet je bilo to Kristusovo dejanje nekaj nezaslišanega. Podobno mu je po pomenu za vse človeštvo le še drugo Kristusovo dejanje, s katerim je razločil v državi božje stvari od svetnih. „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.“

Kristus je „naš mir“, piše apostol Pavel, ki je izšel iz ozke judovske farizejske narodne zagrizenosti, „Kristus je naš mir, ki je oba dela (namreč Jude in pogane) združil v eno (telo Kristusovo) in je ločilno steno med njima, sovrašтво, podrl, ko je postavil o predpisih s svojim telesom odpravil, da bi tako oba (Juda in pogana) v sebi preustvaril v enega, novega človeka ter posredoval mir, in da bi oba v enem telesu spravil z Bogom po križu, s tem da je na njem sovrašтво uničil“ (Ef 2, 14—16).

PAVLOVA RAZLAGA VESOLJNOSTI

Težak je Pavlov stavek. Najgloblje misli se gode druga za drugo. Pomeni pa ta stavek temelj krščanskega naziranja o človeštvo. Če naj ta Pavlov stavek z njegovo globoko vsebino prestavimo v bolj razumljivo govorico, bomo rekli takole: Judovska postava je Judom prepovedovala družiti se s pogani. Prepoved je bila zelo stroga in je segala daleč v podrobnosti. Postavila je tako visoko ločilno steno med Jude in pogane. Ta „postava v predpisih“ je vsebovala nešteto zapovedi in predpisov. Ker je ta božja postava tako ostro ločevala Jude od poganov, so mnogí Judje sklepali, da smejo ali celo morajo pogane sovražiti. Tako je iz ločilne stene nastalo tudi sovrašтво Judov do poganov. Toda postava tega ni dovoljevala, še manj ukazovala. Vzrok sovrašťa je bil greh, ne postava. Kristus pa je s svojo odrešilno smrtjo na križu uničil greh in odpravil judovsko postavo. Podrl je tako obojno ločilno steno med Judi in pogani: zakonito steno postave in nezakonito steno sovrašťa, ki je bila zgrajena na napačni razlagi postave. Kristus pa ni samo zenačil Jude in pogane, marveč obojne preustvarja „v enega, novega človeka“. Vsakdo, naj bo Jud

ali pogan, more postati nov človek in ud skrivnostnega Kristusovega telesa. Vemo, da se to izvriši s krstom, ki izbriše izvorni greh in vlije posvečujočo milost, s katero se prerodimo za božje posinovljence; z njim tudi postanemo nove celice na skrivnostnem telesu Kristusovem. Vsi enako, Judje in pogani, naj bo kdo član tega ali onega naroda ali rodu ali rase. Za to nadnaravno prerodenje smo vsi enako poklicani, in z njimi smo vsi enako prerodeni. Tako je Kristus ustvaril večni mir med ljudmi; še več, on sam je „naš mir“. Oba dotedanja smrtna sovražnika, Juda in pohana, je združil v eno. Združil ju je bolj tesno kot kovač zvari členke v verigo. „Ni več Juda,“ vzklika apostol Pavel v pismu Galacianom, „tudi ne Grka; ni več sužnja, tudi ne prostega; ni več moškega in ženske; kajti vsi vi ste eno v Kristusu Jezusu“ (3, 28). Odpadle so vse zemeljske razlike med ljudmi; to se pravi, v primerjavi z novim nadnaravnim prerodenjem so postale tako malo pomembne, kakor da jih ni. „Vsi ste po veri božji otroci v Kristusu Jezusu“ (Gal 3, 27).

Ta nadnaravni temelj krščanskega humanizma je dosti bolj globok kot pa „enakost in bratstvo“ francoske revolucije. Enakosti na osnovi uničenja človeške osebnosti, ki jo oznanja komunizem, pa sploh ne moremo vzeti v primerjavo. Geslo „svoboda, enakost in bratstvo“ je po vsebini krščansko geslo, ki pa je postalo zgolj fraza, ker so mu vzeli krščansko vsebino. Komunistična enakost v brezrazredni družbi pa bo enakost v suženjstvu brez primere. Od treh konceptov mednarodne ureditve je edini realen krščanski. Liberalni se je z oznanjanjem svobode, enakosti, bratstva, ki je ostala le pri besedi, spremenil v plehko frazo, komunistični pa bo, če bo zmagal, svet porinil v strašno nesrečo.

VRNIMO SE H KRŠČANSKI VESOLJNOSTI!

Krščanska vesoljnost ni prazna beseda, marveč ima po Pavlovem nauku, ki smo ga zgoraj navedli, trden temelj. Vsi narodi in vsi ljudje so poklicani, da postanejo eno v skrivnostnem Kristusovem telesu. Na žalost se tudi krščanski narodi ne zavedajo zadosti te enakosti ali pa je nočejo v življenju izvesti. Že nekaaj stoletij sem odpadajo od vere in krščanska civilizacija je prišla zaradi tega po besedah angleškega zgodovinarja Belloc'a v hudo krizo. Človeško govorjeno se bliža zatonu. Veliki narodi, za njimi pa tudi majhni, so zapadli v narodni šovinizem. Vsak gleda le na svojo korist. Prinravljen je brezobzirno poteptati sosedni narod, če upa, da mu bo uspelo. Smi-

sel za krščansko ljubezen je zamrl, pa tudi že smisel za pravičnost.

To odpadanje od krščanskega naziranja o nadnaravni enakosti vseh ljudi grenko okušajo zlasti mali narodi in njih narodne manjšine, ki morajo ostati v državnih mejah velikih narodov. Med take narode spada tudi slovenski narod s svojimi narodnimi manjšinami v nemškem in italijanskem območju.

Na svetu ne bo miru, dokler ne bodo narodi, vsaj krščanski med njimi, praktično izvedli zamisli o krščanski vesoljnosti. Le ta zamisel more prinesiti pravičnost in ljubezen, ki sta potrebni za mednarodno sožitje.

Krščanski nauk o božjem otroštvu vseh ljudi, o skrivnostnem telesu Kristusovem, v katerega smo vcepljeni vsi, ki pripadamo katoliški Cerkvi, o Evharistiji, ki je vez popolne edinosti med katolici, ta krščanski nauk je najmočnejši činitelj pri ustvarjanju resnične krščanske vesoljnosti, ki ne bo zvođenela v lepih frazah o edinosti in enakosti, ki pa jih nihče ne jemlje za res.

Vsak izmed nas katolicanov je dolžan, da pomaga pri uresničenju krščanskega ideala človeške vzajemnosti. Sam mora vsak premisliti te reči; nato pa še druge pridobivati za to misel. Velik in lep je krščanski ideal o edinosti v vesoljnem človeštvu. Splača se iti zanj na delo.

Zavreči moramo sovraštvo kot sredstvo, ki naj ureja odnose med narodi. Tudi vsako misel na sovraštvo moramo iztrgati iz sebe. Sovraštvo rodi samo sovraštvo, nikdar ne ustvarja pravičnosti, še manj ljubezni. Tudi kadar trpimo krivice na svojem narodnem telesu, ne gojimo sovraštva in želje, odgovoriti na krivico s silo ali celo s krivico. Naše sredstvo mora biti le širjenje spravljivosti in propagiranje krščanskega ideala o mednarodnih odnosih na osnovi krščanske ljubezni. Le če zmaga krščanski ideal, bodo uresničene naše upravičene narodne težnje.

Naše geslo „Marija, očuvaj nam vero in dom“ obsega tudi prošnjo za krščansko vesoljnost. Nismo sami na svetu. Majhen narod smo; stisnjeni med druge. Tujerodne kulture, ki računajo z milijoni v ljudstvu in tvarnih dobrinah, obdajajo našo, ki se ne more opirati na milijone. Le v družbi krščanskih narodov, ki bodo priznavali v mednarodnem življenju načelo pravičnosti in krščanske ljubezni, nam je zagotovljen miren razvoj. Zato prosimo Marijo, da bi bilo široko okolje, v katero je božja Previdnost postavila naš dom, v resnici krščansko.

DR. ALOJZIJ ODAR

MEDNARODNI EVHARISTIČNI KONGRES V BARCELONI

XXXV. mednarodni evharistični kongres v Barceloni od 27. maja do 1. junija je bil gotovo ena največjih verskih manifestacij v zgodovini katoliške Cerkve. Nad 3 milijone vernikov kot zastopniki skoro 60 narodov, 13 kardinalov, nad 300 nadškofov in škofov rimskega, koptskega, sirskega, kaldejskega, melkijskega, grškega obreda, potem pa še vsi milijoni katoličanov, ki so spremljali in bili te dni živo povezani s slovesnostmi v Barceloni, pričajo, da je Kondalno mesto ob bregovih Sredozemlja postalo za nekaj dni središče vesoljnega katolicizma. „Prihajam iz Rima, pa se mi zdi, da je Barcelona Rim,“ je dejal papežev legat. Barcelona je res živela najveličastnejše trenutke svoje moderne zgodovine, kot je zapisal nek barcelonski dnevnik.

Mesto je bilo v teh dneh en sam velik oltar. Kot da bi se hotela oddolžiti za vse neštevilne „Čeke“, raztresene med revolucijo po mestu, je Barcelona prižgala na vsaki hiši in skoro na vsakem balkonu evharistične križe. Mesto je plavalo v luči, cvetju in zastavah ter velikih kongresnih znakih s kelihom in sveto Hostijo. Poleg španskih in papeških zastav je vrsta zastav vseh na kongresu sodelujočih narodnosti dajala mestu poseben internacionalni in universalni značaj. Tujec se je počutil brata med brati in vesoljna Cerkev je pokazala na kongresu vso svojo univerzalnost in hkrati čudovito enotnost v množici raznolikosti ras, jezikov in narodnosti. Govorilo se je prav tako v francoščini kot španščini, v angleščini, italijanščini ali nemščini — na zvočnikih, v radiu in v časopisih. Barcelona je bila iztrgana iz španske zemlje in postala je Noetova barka miru in sprave z Bogom, vsa polna vseh mogočih narodov, ki so bili te dni res bratje v Kristusu. Ali ni bil to že samo po zunanjem videzu najveličastnejši kongres miru in bratstva med narodi?! In čudovito viden dokaz skrivnostnega Telesa Kristusovega!

SLOVESNI PRIHOD KARDINALA LEGATA IN ZACETEK KONGRESA

Kongres se je pričel v torek, 27. maja, s slovesnim sprejemom papeževega legata, kardinala Tedeschinija, ki je bil že prej 15 let papeški nuncij v Madridu. Že ta sprejem je pokazal, da bo kongres presegal vse dosedanje.

Po Pridi sv. Duh v stolnici je bila prebrana kongresna papeška bula, ki med drugim tudi razlaga namen kongresa: „Na zborovanjih se bo razpravljalo o krščanskem miru, kar je danes največje važnosti in najbolj žive aktualnosti. Kajti kljub temu, da je preteklo 13 let od konca vojne, še nismo mogli doseči zaželjenega miru: miru ljudi, miru v sreih, družinskega miru in miru med narodi in državami. — Temelji miru so svetost zakona in

krščanska družina. — Ali pa je kaj učinkovitejšega za dosego bratstva med ljudmi in narodi kot je zmagoslavje Evharistije v dušah posameznikov in med narodi? To zmagoslavje zaupa Cerkev evharističnemu Zakramentu.“

Dnevi kongresa so bili posvečeni različnim študijskim zborovanjem in verskim slovesnostim. Posamezne narodnostne skupine so se zbirale v svojih cerkvah in dvoranh, na univerzi in v semenišču so bila mednarodna zborovanja študijskih skupin, ki so obravnavala temata, določena za vsak posamezni dan. Posebna zborovanja je imel Mednarodni karitativni odbor, razni redovi in organizacije kot Tretji redovi, možje KA, Delavski apostolat, Vincencijeve konference in drugi.

EVHARISTIJA NI DRUŽINSKI MIR

Sreda je bila posvečena molitvi za evharistično krščansko družino in študiju njenih kreposti.

Zjutraj je bila pri veličastni, nedokončani Gaudijevi baziliki Svete Družine sv. maša na čast blaženemu Piju X. s skupnim obhajilom letošnjih barcelonskih prvoobhajancev.

Popoldne se je zbralo čez 200.000 članov družin pri glavnem kongresnem oltarju na novem trgu Pija XII. k slovesni posvetitvi španskih družin presv. Srca Jezusovemu. V imenu otrok je eden prebral slovesno posvetilno molitev, kjer prosi Prijatelja otrok: „Nad vse časne dobrine Te prosimo, da bi nam nikdar ne manjkalo Tvojega prijateljstva, ki si ga bomo zopet osvojili, če bi ga kdaj po svoji krivdi izgubili. Objemi nas s svojim apostolskim duhom, da bodo iz naših vrst izšli duhovniki, misijonarji, redovniki, zgledni družinski očetje in svete krščanske matere.“ Potem je simbolično izročil duhovni šopek 2.600.000 sv. maš, 2.650.000 sv. obhajil, 3.450.000 obiskov Najsvetejšega, 4.270.000 sv. rožnih vencev, 10.560.000 žrtev, ki so jih v preteklem letu zbrali otroci za uspeh kongresa. — V imenu mnogoštevilnih družin je molil posvetilno molitev admiral Cervera, oče 14 otrok; vdova Tart v imenu družin, ki so največ žrtvovala v revoluciji (mati 13 otrok in 4 duhovnikov, katerim so očeta ubili miličniki, ker je skrival barcelonskega škofa); v imenu družin z največ duhovniki pa oče, ki je v božjo službo pripeljal 8 sinov.

EVHARISTIJA TER OSEBNI IN DRUŽINSKI MIR

Četrtek je bil dan dveh mogočnih manifestacij. Popoldne so ob navzočnosti 600.000 delavcev in delodajalcev opravili posvetitev in priznali Jezusa-Delavca za svojega brata, rčenika, kralja in Boga en industrijalec, en strokovni delavec in en kmečki delavec. Na dolgih mizah pred oltarjem so bili zbrani da-

rovi posameznih delavskih in delodajalskih sindikatov iz vseh španskih pokrajin: kelihi, misali, mašno vino, oltarna in mašna oblačila, ki jih španski delavci darujejo španskim cerkvam.

Ponoči je bila pri glavnem kongresnem oltarju ena najglobljih manifestacij kongresa: sveta ura in pontifikalna maša s skupnim obhajilom mož in fantov. Na vseh koncih se je videlo spovednike pri spovedovanju navzočih. V pretresljivi tišini je množica 250.000 mož in fantov poslušala besede p. Lombardija, znane italijanskega jezuita: „Edina rešitev v današnji svetovni krizi je prava krščanska ljubezen, da bomo vsi deležni vseh dobrin, ki jih je dal Bog. — Glavni vzrok sovraštva na svetu je pomanjkanje ljubezni v človekovih odnosih z njemu enakim.“

Višek nepopisne svečanosti je bil, ko je okrog 200 duhovnikov s kelihi v rokah začelo obhajati na ogromnem razsvetljenem prostoru desettisoče v tihoti in zbranosti navzočih mož in fantov.

EVHARISTIJA IN MEDNARODNI MIR

Dan človeške žalosti združen z evharistično žrtvijo

Kongresisti naj bi v petek ob razpravljanih in molitvah za mednarodni mir ne pozabili obnoviti svojega krščanskega sočutja, tolažbe in učinkovite pomoči našim bratom, ki trpijo.

V Barceloni je bil ta dan praznik. Vse trgovine so bile zaprte. V spoštovanju do evharističnega Kralja, ki je obiskoval ta dan bolnike po bolnišnicah in privatnih hišah. Na stotine duhovnikov iz vseh barcelonskih župnij in cerkva je odšlo po mestu obhajati bolnike, peš ali v avtomobilih. Čudoviti so bili prizori, ko so množice po cestah poklekale, ko je šlo mimo Najsvetejše.

Na posebnih dobrodelnih središčih so razdeljevali pisma z naslovom kake revne družine, katero naj bi kongresnik obiskal in materialno in duhovno podprl.

Sv. maša na trgu Pija XII. se je darovala za pomiritev sveta in za vse, ki v „molčeči“ Cerkvi trpijo preganjanje. Navzoči so bili predvsem zastopniki narodov v begunstvu, kateri so se po končani maši poklonili montserratski Mariji, ki je bila kot zavetnica kongresa prenesena iz montserratske božje poti na glavni kongresni oltar.

Popoldne je bila pred baziliko Svete Družine ganljiva slovesnost: zastopniki narodov in različnih cerkvenih obredov so molili vsak v svojem jeziku molitve za mir med narodi. Pred desettisoči zbranih je preč. g. dr. Matija Šaruga molil v slovenščini molitev za mir in molitev slovenskih beguncev.

Isto popoldne so bile nič manj mogočne manifestacije španske vojske, letalstva in mornarice ter poklonitev 200.000 športnikov, v imenu katerih je izročil znani branitelj Alcazarja in predsednik španskega olimpijskega odbora general Moscardo poseben pergament s podpisami predsednikov vseh športnih panog, v znak vdanosti in zvestobe sv. očetu.

Sobota — dan Evharistije in cerkvene edinosti — je presejala vse, kar se je kdaj videlo v zgodovini krščanstva. Morda se da primerjati samo s prvimi binškoštni nepopisna slovesnost posvetitve 819 novomašnikov (796 Špancev, 11 Kitajcev, 5 Portugalcev, 4 Italijanov, 3 Francozov, po eden iz Argentine, Kube, Peruja in Mehike). Sam sv. oče je moral dati posebno dovoljenje za to edinstveno slovesnost, brez primere v zgodovini.

Rezdeljeni v 21 skupin — vsaka s svojim škofom posvečevalcem — so pristopili novomašniki k 21 oltarjem, ki so bili v polkrogu razdeljeni okrog glavnega oltarja na velikem stadionu na Montjuichu. Nad 100.000 ljudi je zadržalo dih, ko je barcelonski škof začel pri glavnem oltarju sv. mašo in je za njim istočasno ponovilo pristopne molitev 20 škofov pri drugih oltarjih, med seboj povezanih po zvočnikih. Po darovanju so vsi novomašniki sodarovali sv. mašo: množica je bila naenkrat prisotna pri 840 sv. mašah. To je seme krvi španskih mučencev! „Barcelona si postavlja kot spomin na evharistični kongres najtrajnejši in najodličnejši spomenik, ki ga more človek dati Bogu.“ je dejal ob tej priliki papežev delegat. (Glej sliko na str. 279)

Popoldne so v stolnici blagoslovili oltar na čast duhovniškim žrtvam revolucije. Škofa, 330 redovnikov, 537 svetnih duhovnikov, 47 redovnic in 7 bogoslovcev je samo v Barceloni pomorila krvava čeka.

Na univerzi je bil ob navzočnosti znanega francoskega konvertita in pesnika Paula Claudela objavljen izid pesniškega tekmovanja ob priliki kongresa: pesniki celega sveta so v 20 jezikih poslali 1243 poezij o Evharistiji, napisanih prav ob kongresu.

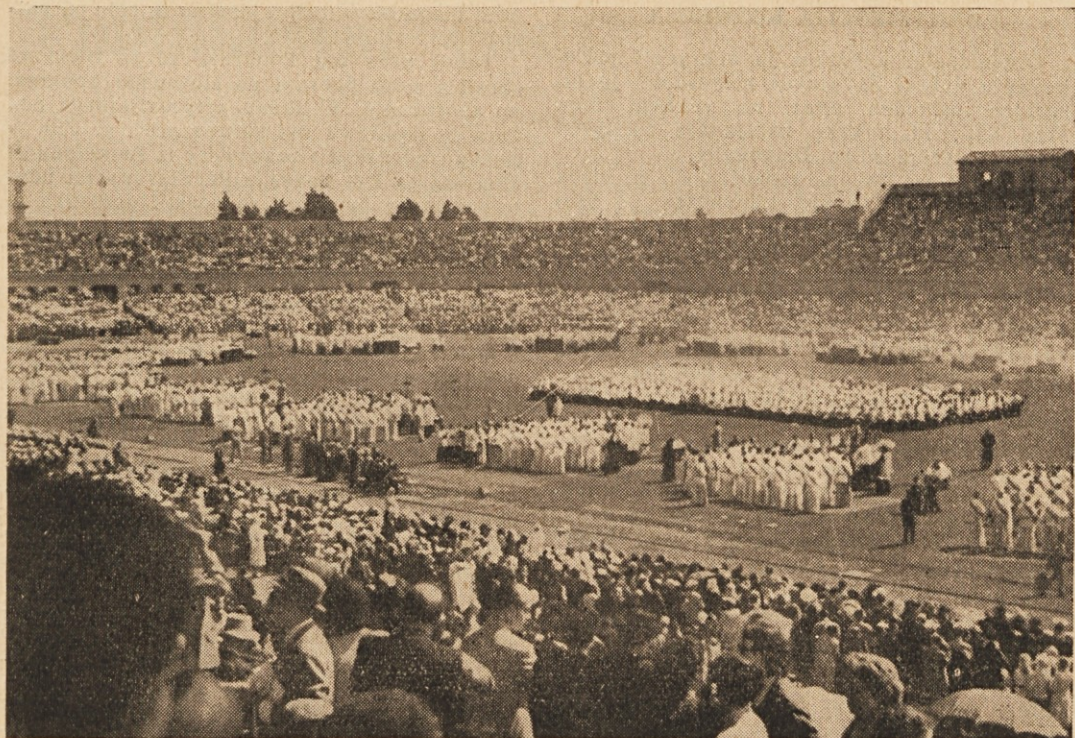
NIHČE ŠENI VIDEL PRIZORA, KOT JE TA

To so bile besede papeževega legata, kardinala Tedeschinija, ko je začel v nedeljo pri glavni pontifikalni maši pridigo. Njegov glas je zatrepetal od ganotja ob pogledu nad čez milijonsko množico vernikov iz vseh delov sveta, na 12 kardinalov in nad 300 škofov in nadškofov vseh obredov, zbranih na trgu Pija XII.

Neizmerne množice, ki so še vedno prihajale v Barcelono od vseh strani na avtobusih, kamionih, posebnih vlakih in peš, za začele napolnjevati že nekaj ur pred prihodom legata ogromen prostor okrog glavnega oltarja. Prišel je tudi španski državni poglavar general Francó z vsemi člani vlade in drugimi diplomatskimi zastopniki ter visokimi osebnostmi (med njimi sta bila tudi bivši italijanski kralj Umberto in Oto Habsburški).

Po legatovi pridigi je prebral general Franco posvetitev Španije evharističnemu Jezusu, povdarjajoč, da „Španci ljubijo mir in združujejo svoje kršnje s prošnjami sv. očeta in vseh katoličanov ob tej uri; toda če bi prišel dan preizkušnje, bi brez dvoma Španija zopet stopila kot predstraža v božjo službo.“

Povzdigovanje je bilo na vsem kongresu

morda eden najganljivejših trenutkov: vsa milijonska množica je utihnila; slišalji so se samo rahli zvoki španske državne himne. Kot bi se nebesa ponižala na zemljo! V neizmerni tišini je povzdignil kardinal legat sveto Hostijo proti nebu s prošnjo za mir med ljudmi, za mir v družinah, mir med narodi.

Po papeževem blagoslovu, ki ga je podelil kardinal legat klečečim kongresnikom, je na stotisoče grl zapelo kongresno himno: Na kolenuh, Gospod, pred Tvojim tabernakljem...

ZAKLJUČNA PROCESIJA

Popoldne, ko je prenehala precejšnja vročina, se je zbrala vsa Barcelona, ki je štela te dni nađ 3 milijone prebivalcev, ob glavni ulici Diagonali, kjer naj bi se pomikala zaključna procesija.

Iz stolnice se je začelo pomikati Najsvetejše po s cvetjem in zastavami okrašenih ulicah. Sveto Hostijo so vozili na avtomobilu v 2,5 m visoki monštranci, ki je po stoletjih prvokrat zapustila toledsko stolnico, da spremlja evharističnega Kralja po barcelonskih ulicah. Za Najsvetejšim je klečal kardinal legat.

Glavni del procesije je tvorilo 15.000 duhovnikov, ki so se v dvanajsterostopih pomikali nad eno uro proti glavnemu oltarju. Pred njimi so šla zastopstva raznih organizacij in ustanov, za Najsvetejšim pa general Franco z vsemi ministri, noseč v rokah prižgane sveče. Izredno pozornost in nepretrgane vzkljke pozdravljanja so vzbudila zastopstva begunskih narodov (od vsake narodnosti po osem), ki so šla za svojo narodno zastavo. V

madžarski delegaciji je šel Oto Habsburški, v poljski general Anders in poljski škof v Angliji, potem pa so sledile delegacije Čehov, Slovakov, Ukrajincev, Hrvatov, Slovencev, Romanov, Kitajcev in drugih narodnosti.

Predno je Najsvetejše prispelo na trg Pija XII., se je že stemnilo in vse okrog so se začeli prižigati evharistični križi, ki so v teh trenutkih dali videz, kot da bi se začeli dvigati španski mučenci, da počastijo Najsvetejše, ki se je bližalo glavnemu oltarju ob popolni tišini množice.

Ko se je po končani slovesnosti po radiju oglasil iz Vatikana glas sv. očeta, je milijonska množica onemela od nepopisnega zavzetja. „Vsemu svetu Vas hočemo postaviti za zgled, da ko v Vas vidi toliko narodov, ras in obredov, more razumeti, kje je studenec pravega miru,“ je donel glas sv. očeta po velikem kongresnem prostoru in po vseh barcelonskih ulicah, kjer so zvočniki prenašali vso slovesnost. Ko se je zadržal za trenutek glas sv. očeta in postal še slovesnejši, da podeli svoj blagoslov, je zdrsula vsa Barcelona na kolena: klečali so tisti na trgu Pija XII., kjer je bilo komaj toliko prostora, da si se sklonil; klečala je množica v špalirju, klečali so po ulicah, kamor je po zvočnikih prišel glas sv. očeta.

Po zadnjih besedah je navdušenje navzočih prišlo do viška in vzkljki sv. očetu in papeževemu legatu niso prenehali.

Tako je bil zaključen veliki mirovni evharistični kongres v Barceloni, kakršnega menda človeštvo še ni videlo.

ORGANIZACIJA KONGRESA

Organizacija kongresa je bila proti pričakovanju dobra. Za glavne slovesnosti je bil zgrajen ogromen oltar na velikem trgu Pija XII., ki nekako zaključuje že izven mesta največjo ulico Diagonalo.

Preprost pa izredno mogočen 35 m visok križ se je videl nekaj kilometrov po vsej ulici skoro do središča mesta, ponoči pa je razsvetljen ozarjal vse barcelonsko nebo.

Vse večje slovesnosti je prenašalo stalno 60 španskih radijskih postaj. Prav tako so prenašale direktno vatikanska postaja, državna, holandska, BBC, drž. nemška iz Kölna, Radio Svobodna Evropa in Radio Pariz.

Vse slovesnosti pri glavnem oltarju so prenašali zvočniki po Barceloni v radiju 4 km.

Na zborovanjih so vse govore sproti prevajali na 6 jezikov in so imeli zborovalci na razpolago nad 600 slušalk za poslušanje prevoda (kot zanimivost naj bo omenjeno, da so imeli doslej na zasedanjih ONU največ 300 slušalk).

USPEHI KONGRESA

Sadovi kongresa bodo po besedah kardinala iz Rennesa posledica treh faktorjev: 1. zaradi združenja ljudi različnih narodov več dni zaporedoma, 2. ker so vsi ti ljudje živeli za isto stvar, 3. ker so vsi študirali z isto navdušenostjo in vztrajnostjo isto osnovno idejo razmerja Evharistije in miru. Ta mir, če je individualni in družbeni, je tudi mednarodni mir, kajti če bodo vsi kongresisti realizirali obravnavane ideje, se bo gotovo izvršil preobrat v razmerju med posamezniki in v razmerju med narodi.

Bližnji sadovi pa so se videli že v samih dneh kongresa. Že omenjeni obiski družin in pa takozvana „kongresna stanovanja“ naj spominjajo, da je bil kongres en sam izliv krščanske dobrotelčnosti. Barcelonski škof je namreč ob veliki krizi stanovanj zlasti za srednje sloje pozval vse premožnejše barcelonske družine, da darujejo po 100.000 pezeta v skupen sklad za zidavo potrebnih stanovanjskih predelov. Pričakujejo, da bo tako zbralo 1000 družin kapital 100 milijonov pezeta, zadosten za najnujnejše potrebe. Že v dneh kongresa so bila s tem denarjem kupljena prva zemljišča.

SLOVENCİ NA KONGRESU

Za slovenske udeležence je bil ustanovljen v Barceloni poseben Slovenski pripravljalni odbor pod vodstvom preč. g. Jožeta Flisa, ki je bil obenem tudi v glavnem kongresnem odboru podtajnik v oddelku za inozemske udeležence. Ta odbor je preskrbel Slovincem brezplačno stanovanje in hrano za vse dni kongresa. Prav tako je organiziral skupne slovenske prireditve.

Kongresa se je udeležilo 29 Slovencev, od teh 11 duhovnikov in en bogoslovec. Prišli so iz Rima, Koroške in Španije.

Izreden vtis so naredile na Slovence slovenske zastave, ki so visele po Barceloni na vseh važnejših križiščih, na glavnem trgu,

pred glavno kongresno pisarno in celo po balkonih privatnih hiš.

Takoj prve dni kongresa so se Slovenci zbrali v svoji dvorani na slovensko kongresno zborovanje. V imenu pripravljalnega odbora je pozdravil vse zbrane preč. g. Flis, v imenu slovenskih visokošolcev iz Barcelone in Madrida pa dva izmed njih. Slovenskim udeležencem na kongresu so poslali pozdrave še Prevzvišeni, p. Prešeren, p. Hugo Bren in slovenske visokošolke iz Zaragoze.

Po pesmi Mogočno se dvigni je visokošolce iz Barcelone globoko doživeto recitiral odloček Povzdigovanje iz Kalinove črne maše.

Glavna točka zborovanja pa je bila izčrpana razprava preč. g. Iskre o Evharistiji med slovenskim narodom. Slavnostni govornik je pregledno obdelal vlogo Evharistije v slovenski zgodovini navajajoč različne evharistične kongrese na Slovenskem in mednarodne kongrese, ki so se jih udeležili Slovenci v večjih skupinah. Omenil je še mesto Evharistije v slovenski likovni in glasbeni umetnosti in v slovstvu. Za krasno razpravo je govornik želel pristržno priznanje vseh zborovalcev.

Iz zborovanja so bili poslani pozdravi Prevzvišenemu in ministru dr. Kreku. S pesmijo Povsod Boga je bila ta slovenska slovesnost zaključena.

Slovenci so se udeleževali po možnosti vseh kongresnih manifestacij, slavnosti in zborovanj. Zastopniki so se udeleževali tudi zasedanja Mednarodnega Karitativnega odbora in dosegli, da se je ločeno razpravljalo o gospodarski in o ideološki emigraciji.

V petek je na univerzi med drugim govorniki govoril v italijanščini tudi preč. g. dr. Matija Šaruga o slov. bratovščini sv. Cirila in Metoda. Po njegovem govoru so bile med udeleženci razdeljene glavne misli govora v drugih jezikih.

Slovenci so se udeležili tudi sv. maše za „molčečo“ Cerkev, ki trpi preganjanje. Tedaj so zvočniki oznanili prisotni množici, da so med drugimi begunskimi narodi prisotni tudi Slovenci.

Protí koncu kongresa so se zbrali Slovenci k skupnemu pomenku, kjer so se porazgovorili o položaju slovenskih beguncev v posameznih državah. Ta dan se je slovenski skupini pridružil tudi preč. g. svetnik Tensundern, Nemeč iz Westfalije, kjer deluje že dolgo vrsto let med našimi rudarji. Gospod svetnik je v lepi slovenščini razložil življenje in delo westfalskih Slovencev. Dejal je ob tej priliki, da je svoje najlepše dni doživel med slovenskimi naseljenci in od njih tudi prejel največ hvaležnosti.

Gospod svetnik Tensundern, ki se je med vsemj takoj priljubil, se je udeležil tudi skupnega slovenskega romanja k Mariji v Montserrat, kjer božji poti severno od Barcelone. Romarji so zmolili v baziliki rožni venec in litanije ter obnovili posvetitev brezmadežnemu Srcu Marjinemu.

Zaključne procesije se je udeležilo tudi zastopstvo Slovencev s slovensko zastavo na čelu. „Živela Slovenija“ je bil klic, ki se je ponavljal med množico, ko je zagledala slovensko zastopstvo,

Pobinkoštni čas

Z oktavo po binkoštih, to je s praznikom sv. Trojice, se začne pobinkoštni čas, ki traja do prve adventne nedelje. To je najdaljši liturgični čas cerkvenega leta, daljši kakor vsi drugi skupaj; obsega 23 do 27 tednov, kakor je pač bila velika noč tisto leto prej ali kasneje. Liturgično je prav za ta čas Cerkev določila 24 nedelj; kolikor pride včasih po binkoštih nedelj več, jih Cerkev dopolnjuje z liturgičnimi molitvami nedelj, ki so ostale po Razglasenju Gospodovem, ki jih vstavljamo pred zadnjo, štiriindvajseto pobinkoštno nedeljo, ki nam za konec cerkvenega leta v evangeliju predstavlja konec sveta, na katerega nas konec cerkvenega leta že sam spominja.

DUH POBINKOŠTNEGA ČASA

Kakor je ta liturgični čas najdaljši, je po drugi strani najmanj izrazit; skoraj monoton bi bil, da ga ne poživlja vrsta lepih praznikov, ki jih v tej dobi obhajamo.

V tem času čutimo, kako se razliva čudežna moč sv. Duha, ki je bil poslan o binkoštih; se nam predstavlja njegovo kraljestvo ljubezni v dušah in družbi; gledamo njegovo delo posvečenja v človeštva.

V prvi polovici cerkvenega leta premišljujemo odrešenje in se nam predstavljajo njega dogodki v zgodovini; ta čas pa se nam naklanjajo sadovi odrešenja, je čas posvečenja in zgodovinsko pomeni dobo po Kristusovem odrešenju do konca sveta, dobo zorenja odrešenega sveta pod vplivom milosti sv. Duha.

Če gledamo Cerkev v zgodovini, je prva doba bila doba priprave in ustanovitve Cerkve, ta čas pa je čas njenega polnega življenja v zgodovini, oznanjanja, posvečevanja, bojev in trpljenja, ko se v njej po čudežnem delu sv. Duha dovršuje odrešenje človeštva.

Dolgost in monotonost tega liturgičnega časa nam dobro predstavlja naše dolgo in trdo potovanje skozi to dolino solza v večno domovino.

ZUNANJI IZRAZI TEGA DUHA

Duha pobinkoštnega časa zelo izražajo v liturgiji zelena barva, umerjena raba aleluje in liturgična Marijina molitev tega časa, Pozdravljena Kraljica, s katero Marijo Devico kot mater človeštva pozdravljamo.

Zelenje je znamenje življenja in od tod tudi zelena barva v liturgiji znamenje nadnarav.

Povsod smo Slovenci naleteli na ljudi, ki so poznali Slovenijo po slovenskih beguncih imigrantih v njihovih deželah. Ko sem v razgovoru z buenosaireskim škofom mons. Tatom omenil, da sem Slovenec in da je v Buenos Airesu mnogo Slovencev, je hitro pritrtil: Si, muchos y muy buenos! Prav tako smo prišli v stik z nekaterimi drugim argentinskimi duhovniki, ki so vsi hvalili slovenske emigrante, posebno pa njih trdno skupnost in slovenske duhovnike.

M. M.

nega življenja, ki naj se bujno razvija v večno pomlad, ki jo upamo. Kaj razumljivo je, da nam je zelena barva zato splošno barva upanja.

Veselo upanje izraža v tem času spev veselja aleluja, ki pa se rabi umerjeno, ker smo sredi bojov in ob vsem veseljem upanju in hrepenenju navdaja naša srca neka žalost, ko še nimamo, po čemer hrepenimo, da bi mogli v popolnem veselju izpolnjenega upanja peti večni aleluja popolne sreče.

V Pozdravljena Kraljica upiramo svoje oči v našo nebeško Mater, ki je „naše upanje“, in k njej „žalostni in objokani vpijemo izgnani Evini otroci v tej solzni dolini...“

PRAZNIKI POBINKOŠTNEGA ČASA

V prvih krščanskih stoletjih so dolgi pobinkoštni čas razdeljevali v manjša razdobja, skupine več nedelj, po vidnejših svetnikih, ki so jih v tem času praznovali, kar je tudi služilo povečanju njih čiščenja. Ti svetniki so bili: sv. Janez Krstnik, sv. Peter in Pavel, sv. Lovrenc, sv. Ciprijan, sv. Mihael, katerih spomin tudi danes obhajamo v tem času. Praznovanje velikih svetniških godov v pobinkoštnem času ima lep pomen; saj so prav svetniki najodličnejši sadovi Kristusovega odrešenja in posvečevalne moči sv. Duha, o čemer nam ves ta čas tako živo govori.

Poleg toliko velikih svetniških praznikov obhajamo v pobinkoštnem času vrsto značilnih Gospodovih praznikov, ki nam razkrivajo bogastvo Kristusovega odrešenja. Ti prazniki so: sv. Trojica (prva nedelja po binkoštih), sv. Rešnje Telo (četrtak po sv. Trojici), presveto Srce Jezusovo (petek po oktavi sv. Rešnjega Telesa), praznik Predragocene Krvi Gospodove (6. avgust), Brezmadežno Srce Marijino (16. avgust), ki je najmlajši teh praznikov, Povišanje sv. Križa (14. september), Kristus Kralj (zadnja nedelja v oktobru).

KRISTUS KRALJ

Kristus, o veliki noči umrli Odrešenik, ni premagan, ampak je kot zmagovalec vstal in je tako ne samo kot Bog, ampak tudi kot Odrešenik sveta, ki ga je odkupil s svojo dragoceno krvjo, njega vesoljni kralj. O tem njegovem kraljevanju po milosti in ljubezni in po Cerkvi nam zelo govore ti prazniki in ves pobinkoštni čas. To kraljestvo mora rasti in zmagovati in zmagati do konca in zavladati popolnoma do meja, ki so določene v skrivnostnih načrtih božje previdnosti. To pa se odloča v zgodovini človeštva v našem času, ki ga predstavlja v cerkvenem letu pobinkoštni čas. Zato se spominjamo proti koncu tega časa in cerkvenega leta misijonskega poslanstva Cerkve, kraljestva Kristusovega, na Misijonsko nedeljo, potem zadnjo nedeljo v oktobru — vesoljnega Kristusovega kraljevanja in gledamo za konec cerkv. leta zadnjo pobinkoštno nedeljo Kristusa kot pravičnega vesoljnega Sodnika pri poslednji sodbi, kjer bo zmaga Kristusa Kralja popolna in dokončna.

DR. FRANC GNIDOVEC

GROZA MED GORICAMI

Nad bregovi gori julij.

Ves nedogledni vseмир nad goricami je razbeljen. Sonce stoji sredi nebeskega svoda kot velika kepa žarečega zlata. Še škrajanci ne upajo letati previsoko. Kot da bi se bali, da si bodo ob ščemečem ognju na nebu osmodili krila. Huškajo navzgor, pa zopet padajo kot utrinki v valujoča polja.

Zrel pšenični kiasi plešejo po napevu rahle sape, ki veje čez travnike in njive. Trkajo z glavnicami. Opijanila jih je gosta opojnost poletnega dne.

V šumečem bogastvu polj merijo prepelice pet pedi do žetve.

V gorovju nad goricami grulijo mlade grlice.

Po travnikih, ki jih je obarvala rumena detelja, vodijo pure mlade púriče na pašo. Obračajo glave in z zvedavimi očmi opazujejo žetev. Visoko pod nebo kipi v bližino božjo, da bi Dobrota z milostnim očesom varovala brege in dnike.

Poškropljene gorice so prek vrhov položena mehka baržunasta preproga, med katero se svetijo sončne svislji kuč ob klancih kot v goričko zemljo uvezeni dragulji.

Jagneči samo za spoznanje šumijo, šelest njih lesketajočih se listov je odmev pobožnega nastrojenja goričancev, ki pripravljajo žetev. Visoko pod nebo kipi v bližino božjo, da bi Dobrota z milostnim očesom varovala brege in dnike.

Gorička zemlja je kot nabita bogastva. V zraku diši in izpod neba odmeva.

Prélogov Vinko se pelje po kolniku ob potoku navzgor.

Posušena kolesa škripajo. Izpod drsajočih kopit konj se valijo rumeni oblaki prahu. Prélogovega Vinka dražijo v nosu, da se ozre v nebo in kihne.

„Bog pomagaj!“

In kar z odprtimi ustj gleda proti obzorju, da še enkrat skoraj trepetajoče želi:

„Bog pomagaj...!“

Za Stanovščákóm je bilo nekaj, zaradi česar je Prélogov Vinko pozabil na konje in stih, boječe ponavljal:

„Bog pomagaj...!“

Njegov pogled roma preko sinjih vinskih bregov in zrelih polja, kjer težko valovijo silja kot gosto morje zlata. Kot da dobri duhovi ujčkajo v dragocenih nedrjih zoreči kruh...

Ko drsajo preko zlatih valov lastovice, je, kot da s krili udarjajo ob nešteto napetih strun, da vsemirje nad goricami poje.

Izza Stanovščáká pa se dviga žgoča bela gmota. Ko jo Prélogov Vinko gleda, ga oči zaščemijo, da si jih mora obrisati. Bela prikazen kipi proti nebu kot čop vihrajoče grive ognjevitega žrebca, ki ga brzda nevidni jezdec za obzorjem...

Prélogov Vinko umakne pogled. Spustj ga na njive, ki se bočijo pod goricami vdiljen po dolini navzgor.

Rdeči mak in plavice se sučejo v mehkem vrtincu zlatih valov kot vesele družice raja-

jočih klasov. Tako veselo, tako igrivo kot za rojstvo dobrega kruha, ki ga težki klasi ljubkujejo v klenih zrnih. Kot da se Stvarniku zahvaljujejo, da je izbral podobo kruha za večno hrano Svoje Milosti, se priklanljajo k tlom, da je njih veseli šepet kot molitev...

Prélogov Vinko gleda. Boji se odmakniti oči od tolike bogate lepote.

Neslišno se mu premikajo ustnice, ko vsa njegova notranjost vpije:

„Sveti Urban... sveti Izidor... čuvajta!“

Izpod čela pogleda proti Stanovščákú, preko katerega se cedi vroči poletni dan.

Bela griva za obzorjem se je vsa kuštrava dvignila. Jezdec hoče zavihrtati prek bregov...

„Sveti... Urban...!“

Prélogov Vinko napne vajeti. Dvigne bič in mahne, da zažvižga preko glav zmučenih konj. Potlej vajeti popusti in počí. Konja se zdrzneta. Voz se kar privzdigne.

„Dijo... Hoj...“

Kot da se je spustil v tek z jezdecem, ki je vzpodbujaj kipečo žival za Stanovščákóm.

Prélogov Vinko podi po pisani dolini navzgor. Voz odskakuje in pušča za seboj dolgo, razpotegnjeno sled rumenega prahu, ki seda na travnike.

„Dijo... Hoj...“

Kot da mu za petami drdra smrt...

Vzpenja se na vozu, napenja in popušča vajeti, poka z bičem, da konja kot preganjane zveri grabita s kopiti tla pod seboj in drvita v dalj...

Prélogov Vinko se ozira proti Stanovščákú in ju priganja še bolj...

Ko podi mimo prvih hiš za ledinami, zavpije proti predoknom:

„Molit, ljudje...! — Za Stanovščákóm se kuha huda ura...“

Potlej goričanci stopajo na predokna in gledajo proti Stanovščákú.

Bela kopica za obzorjem se vzpenja in spreminja barve. Napenja se in širi. Momlja in piska kot brzdana pošast... Silni nad gorički svet. Razjarjena puha preko vrhov...

Zatrza. Kot da popuščajo težke verige, na katere je bila priklenjena pošast.

Potlej rezko zahrešči. Kletka vsemirja se prelomi na dvoje. Ščemeči udarec skeleče useka na napeti hrbet napihnjene pošasti. Zarohni in zatuli, da se dnike med vinskimi bregovi zdrznejo in zatrepetajo...

Škrajanci padajo k tlom. Prepelicam ugašajo veseli kriki v grlih. Pure na travnikih presunljivo kličejo púriče.

Potlej za Stanovščákóm zaori. Odmeva preko vrhov kot krik razbrzdanih strahov.

Rezki piš dvigne belo grivo sopeče pošasti, ko zavihra nad gorice. Oblaki se prevržejo, kot da je dihnila vanje vsemočna groza. Bežijo brez cilja. Spehani, bičani. Ščemeči udarci bliskov jih preganjajo, da rosijo ledeno mrzli znoj na sinje gorice in zlata polja. Stokajo, sikajo kot v pridrušeni jezi. Zamolklo vzdihujejo. Upehani drvijo preko nebeške oble...

Siva grmada senc se valí proti soncu. Na goričko zemljo se spusti nabiti polmrač groze...

Prélogov Vinko na vozu se dviga kot živi plamen. Vihti vajeti in bič. Konja stokata. Hrzata. Kot da bi morala prehiteti mrzlo senco, ki se podi po dolini navzgor.

Prélogov Vinko se ozira v nebo, po dolini navzgor in po bregovih naokoli.

Povsod tekajo goričanci kot pred živim ognjem, ki se jim valí za petami. Doli z bregov drsajo in preko travnikov se opotikajo. Vsaka ledena kaplja, ki se razpoči na njih celih, peče kot iver živga ognja.

Med bregovi hlipa, stoka, roti:

„Sveti Urban...“

„Sveti Izidor...“

Vse dnike so polne drgetajoče molitve. Nad žitnimi polji in vinskimi gorici plava kot debela plast prošnje, da bi nebo prizaneslo žuljem...

Stari Hrga ne more teči. Naduha ga reže v sapniku. Iz vse grlice kriči preko travnika:

„Hanika... Hanika... Présmečev les... Présmečev les zakuri!“

Pánjkov Vanek stoji na predoknih vrh Ivánjkovščaka. Na dlan zliva blagoslovljenega jančevca in z velikimi zamahljaji križa črno nebo:

„Sveti božji križ prekriži!“

Pri Púčkovih otroci klečijo na podstenju in skozi šklepetajoče zobe rotijo Boga, kakor slišijo mater:

„Toče in hude ure, reši nas, o Gospod...!“

Vse dnike med bregovi in vsi vrhovi so združeni v drgetajočem občestvu molitve.

Prélogovega Vinka bičajo po hrbtu debele ledene kaplje. Na dlaneh se mu razbijajo in po licih ga tepejo, da čuti udarce kot čez sredo srca...

Za jokajočimi brezami ob cesti vidi trepetati težke pšenične klase, ki so se na njegovi njivi objeli v smrtnem strahu besnega plesa bližajočega se neurja. Vidi, kako se kar sločijo pod težkimi kapljami, ki padajo kot raztopljeni svinec izpod neba.

Kot da je ujel blisk v svoje roke, vihti bič, da skeleče poka ob kadečih se hrbtih konj.

„Dijo... Hoj...“

Oči ga ščemijo. Kot da se je ves svet med bregovi užgal v enem samem trenutku. Z laktjo si zadela veke in pusti, da konji sami drivjo naprej.

Samo stoka.

„O Bog... O Bog...“

Za ovinkom stoji stari križ sredi polja.

Prélogov Vinko na silo odpre oslepljene oči. Sreča podobo, ki vsa bela in mirna stoji sredi mračnega neurja.

„Dijo... Hoj...“

Konja se stezata. Hrzata. Udarjata s kopiti. Vzpenjata se kot na krilih.

Prélogovega Vinka udari za teme topi, ledeni udarec. Zdržne se in kar počene kot ohromel.

„O... o...“

Ob podu na vozu rezko počí in sikne. Na oble hrbte konj udari, da se vzpenjata kot

pod udarcem biča, ki reže do živega mesa... „To.o.o.ča...!“

Prélogov Vinko samo stoka.

Beli križ sredi polja pa stoji miren, dostojanstven... Kot da Trpeči na svetem lesu hoče slišati v šumot groze pomešane vzdih goričancev...

Prélogov Vinko cepeta z nogami. Udarja ob voz, kot da konja vse prepočasi tečeta. Udarja z vajeti in tolče z bičem.

Težki klasi na njivi preplašeno sločijo bilke. Kot otroci, ki čakajo prehudega udarca.

Prélogov Vinko jih gleda. Sredi duše ga boli njih strah...

Dvigne glavo. Zakriči z mogočnim glasom, da prevpije grgot neurja:

„Molite, goričanci...! — Molite, ljudje!“

Spusti vajeti. Bič mu sam odleti iz rok. Skoči nazaj po vozu. Dvigne roke, kot da bi hotel zleteti proti križu...

Potlej čuti, da mu voz uhaja izpod nog... Kot da se je res na krilih dvignil pod nebo... Z razprtimi rokami pada...

Prélogov Vinko udari z obrazom ob zemljo.

Konja drvita kot spuščena ujetnika v sivino vrtinčastih curkov izpod neba. Drdrajoči, odkakajoči voz za njima ju priganja še bolj...

Prélogov Vinko vrže glavo vznak. Iz nosa mu leze težek curek krvi preko ustnic na zemljo...

Skobaca se na roke, vzpne se in splazi naprej... Pod priklonjenimi, težkimi klasi se vleče kot ranjena žival proti križu...

Ne čuti rezkih udarcev toče...

Samo na široko odpira oči, kot da bi z enim samim pogledom hotel usesati blede podobo Trpečega v grozi med vinskimi bregovi...

„Za hostijo... Za sveto hostijo... ti klasi...“ stoka in gre s trepetajočo dlanjo preko pšenice, kot da bi hotel z enim samim gibom obvarovati vso to v grozi drgetajočo lepoto...

Prélogov Vinko drsca po kolenih naprej. Pod njim se peni premočena trava in cmoka napita zemlja.

Potlej se dvigne in zaleti proti znamenju božjemu. Zakrili z rokami in pade pod njegovo vznožje. Objame ga in roti:

„Križani... Naš kruh...“

Zobje mu šklepečejo. Prsti se komaj ujamejo, da bi sklenil roke za molitev...

„Toče reši nas, o Gospod...!“

Gleda navzgor v mehko podobo Križanega. Čuti, da je vse okrog njega pričujoča molitev goričancev. Na sveti les pribiti Bog jo sliši...

Prélogov Vinko gleda milostno podobo. Vidi mehki odsev dobrote na obrazu, ki ga je teplo že toliko neurij...

Odpira oči, sklepa roke in glasno moli pod križem, kot da se mu je pridružil zbor vseh preplašenih ljudi...

Groza med gorici ga je omrtvila. Čuti nebogljeno nemoč svojih rok in ničevost svojih moči. Samo duša se mu dviga v notranjosti in kipi proti nebu, kjer kraljuje Moč, ki vodi vetrove in kaže oblakom pot...

„Gospod neba in zemlje... Usmilj se nas!“

Debeli curki dežja mu bičajo obraz in umivajo sled sesedene krvi čez ustnice...

BREZMADEŽNA KRALJICA

Vemo, da se resnica, o Marijinem brezmadežnem spočetju skriva v sv. pismu. **Kako pa se ta resnica javlja v najstarejšem izročilu?**

Kakor se cvetlica in njen sad skrivata v majhnem, še nerazcvetelom popku, tako se verska resnica o Marijinem brezmadežnem spočetju skriva v temelj trdnem prepričanju Cerkve že iz prvih časov:

Že najstarejši cerkveni očetje, grški in latinski, slave Marijo kot neizrekljivo lepo, čisto, sveto, brezmadežno, popolnoma brezmadežno — grško: áchran-tos ali panáchrantos. Ne bi je mogli tako proslavljati in povečevati celo nad kerube in serafe ter vse angelske zборе glede na lepoto in svetost, če ne bi v njihovi duši živelo skrito prepričanje, da Marijine lepote ni oskrunil ne osebni ne izvirni greh.

Že najstarejši cerkveni očetje primerjajo Marijo z Evo, ko je bila še v stanju popolne nedolžnosti. Iz te primerjave sledi sklep: Kakor je Eva izšla iz božjih rok popolnoma nedolžna in v posvečujoči milosti, tako je tudi Marija izšla iz božjih rok popolnoma brez greha in vsa sveta. — Ali ni v takem primerjanju spet vključena resnica o Marijinem brezmadežnem spočetju?

Včasih pa spet cerkveni očetje postavljajo nasprotje med grešno Evo in nedolžno Marijo. Najstarejša priča je sv. Justin, apologet in mučenec. Pozneje n. pr. sv. Efrem Sirski govori: „Dve nedolžni, dve preprosti, Marija in Eva, sta bili ustvarjeni popolnoma enaki; pozneje pa je ena (= Eva) postala vzrok smrti, ena (= Marija) pa našega življenja.“ Teodot iz Ancine pa trdi: „Namesto device Eve, ki nam je postala vzrok smrti, si je Bog, da bi nam dal življenje, izbral De-

Prélogov Vinko še kleči pod križem in dviga navzgor drgetajoče roke, ko pošast nad goricami že hrza nekam za obzorje in za njo ostaja samo gosta koprena šumečega dežja, ki ga željno pijejo polja in gorice...

Šele, ko sonce zopet posrebrni zaostale sledove oblakov in vrže na bregove milijone blesketajočih se draguljev umitega dne, se radostno zave:

„Oh...“

Dvigne oči proti svetemu obrazu na križu, ki je mil in dober kot od vekov...

„Zahvaljen...“ mu trepeta preko ust.

Prélogov Vinko se dvigne. Spusti roke nad sklonjeno klasje zrele pšenice kot za blagoslov. V njegovem pogledu je sama blaženost in mir... —

Lastovice, ki švigajo nad travniki, raznašajo dobroto božjo preko dolin med vinskimi goricami. Škrjanci, ki se dvigajo v visoki nedogled, nosijo molitev hvalnico v bližino božjo, da bi Milost ostala nad temi bregovi in njenimi ljudmi... —

STANKO KOCIPER

vico, nad vse všečno in polno milosti, ki ji je bila, dasi je bila žena, krivičnost žene (= Evin greh) tuja; nedolžno Devico, brezmadežno, sveto po duhu in telesu, si je Bog izbral, Devico, ki je zrastle kakor lilija med trnjem, ki ni poznala Evinih hudobij, ki je bila Adamova hči, pa mu ni bila podobna.“ V takem izražanju se skriva prepričanje, da Marija v nasprotju z Evo ni bila nikdar pod oblastjo hudobnega duha in omadeževana s kakršnim koli grehom.

Kdaj so začeli to resnico bolj izrecno poudarjati?

Morda je prvi bolj jasno poudarjal to resnico že sv. Hipolit († 235), učenec sv. Ireneja. V 5. stoletju pa sv. Maksim Turinški še bolj jasno govori: „Gotovo je Marija pripravno bivališče za Kristusa ne zaradi telesnosti, marveč zaradi izvirne pravičnosti.“ Podobnih izjav je bilo vedno več. Tako n. pr. prav jasno izpoveduje to prepričanje v 7. stol. sv. Sofronij, v 8. stol. sv. Andrej z otoka Krete, v 9. stol. pa Pacharij Radbertus takole govori: „V čast odlične pobožnosti in v kras kreposti je, pridigati vam, da je bila sramežljivost preblažene Device neoskrunjena in nedotaknjena in priznavati, da ji je bila tuja vsaka okužba prvega izvora.“

V 7. stoletju so na Vzhodu že obhajali praznik Marijinega spočetja, v neapeljskem kraljestvu in na Siciliji so ga obhajali že v 9. stol., v 11. stol. ga obhajajo že v Angliji, na Irskem pa že prej. Od tu se je obhajanje praznika razširilo v Francijo, Španijo in Nemčijo. V Rimu ga začno obhajati v 14. stoletju.

Res je sicer, da vsebina praznika ni bila popolnoma jasna, vendar so bili škofje, duhovniki in verniki prepričani, da gre za svet izvor božje Matere.

Zakaj so nekateri veliki svetniki in celo cerkveni učenički imeli velike težave glede nauka o Marijinem brezmadežnem spočetju?

Nekateri so imeli težave, ker so človekovo spočetje napak pojmovali; mislili so, da Bog ustvari človeku dušo ne takoj ob spočetju, marveč šele po spočetju.

Glavno težavo pa so videli v drugi temeljni resnici, da je Jezus Kristus moral odrešiti vse ljudi, torej tudi svojo Mater Marijo. Marija pa odrešenja sploh ne bi potrebovala, če sploh ne bi bila nikoli pod oblastjo hudobnega duha; torej je morala Marija biti tudi spočeta v izvirnem grehu, da jo je Kristus odrešil. Veliko težavo je rešil frančiškan Duns Scotus († 1308), ko je učil, da med resnicama, da je Kristus vse odrešil in da je Marija bila spočeta brez madeža izvirnega greha, ni nasprotja; saj je Jezus tudi svojo Mater odrešil, a na bolj popoln način. Bolj popolno odrešenje je, če Jezus koga odreši tako, da ga v moči svojega odrešilnega trpljenja obvaruje, da sploh ne pade v greh — (redemptio praeservativa) — in to je storil

pri Mariji — kakor pa, če koga odreši, ko je že padel v greh (redemptio liberativa).

Odlej je resnica o Marijinem brezmadežnem spočetju doživljala vedno večje zmago-stavje. Ob koncu 17. stoletja so vsaj na 150 katoliških vseučiliščih branili to veliko Marijino odliko. Sv. Janez Berchmans pa je z lastno krvjo napisal obljubo, da bo vedno zagovarjal in širil to resnico.

Ali so se cerkveni zbori in papeži kaj zanimali za to vprašanje?

Leta 1439 je cerkveni zbor v Baselu na svoji 36. seji že pripravil dogmatični odlok za proglasitev te resnice. Ker je bil ta cerkveni zbor tedaj razkolniški, odlok ne bi imel nobene veljave; pač pa priča, da so bili zborovalci prepričani glede resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju.

Papež Sikst IV. leta 1476 vabi vse vernike, naj se zahvaljujejo Bogu vsemogočnemu in naj ga hvalijo zaradi čudovitega spočetja brezmadežne Device ter se udeležujejo sv. maš in svetih opravil, ki jih je Cerkev določila v čast Marijinemu brezmadežnemu spočetju.

Isti Sikst IV. je 7 let pozneje, to je l. 1483 obsodil tiste, ki so trdili, da smrtno greše oziroma da so krivoverci, kateri ta nauk zagovarjajo ali poslušajo govore o Marijinem brezmadežnem spočetju in opravljajo molitve v čast Marijinemu brezmadežnemu spočetju. Pravi pa, da Cerkev še ni izrekla končne sodbe.

Tridentinski cerkveni zbor je izdal poseben odlok glede izvirnega greha. Pravi na koncu tega odloka: „Vendar pa ta sveti zbor izjavlja, da nima namena vključevati v ta odlok, kjer se razpravlja o izvirnem grehu, blaženo in brezmadežno Bogorodico Marijo.“ Glede tega obnavlja odloke Siksta IV.

Sv. Pij V. je leta 1567 obsodil tole trditev Mihaela du Baya: „Nihče razen Kristusa ni brez izvirnega greha; zaradi tega je blažena Devica umrla zaradi greha, ki ga je prejela od Adama, in vse njene bridkosti v tem življenju kakor tudi drugih pravičnih so bile mašečevanje dejanskega ali pa izvirnega greha.“

Isti Pij V. je leto pozneje sveto opravilo v čast Marijinemu brezmadežnemu spočetju sprejel v rimski brevir.

Pavel V. je l. 1616 prepovedal javno učiti nasprotno mnenje, kakor da bi bila Marija spočeta v izvirnem grehu.

Aleksander VII. je obnovil in potrdil vse odloke prejšnjih papežev v prid nauku o Marijinem brezmadežnem spočetju, prepovedal je vse knjige, ki so od papeža Pavla V. dalje izšle in so zagovarjale nasprotni nauk; tudi vse knjige, ki bi v prihodnje izšle proti nauku o Marijinem brezmadežnem spočetju, že vnaprej obsoja. Obenem pa izjavlja 8. decembra 1661: „Stara je pobožnost Kristusovih vernikov do njegove preblažene Matere Device Marije, ki čutijo (= sodijo), da je bila njena duša v prvem trenutku stvarjenja in vlitja v telo po posebni božji milosti in privilegiju

glede na zasluženje Jezusa Kristusu, njenega Sina, Odrešenika človeškega rodu, obvarovana, prosta madeža izvirnega greha, in zato v tem smislu slovesno obhajajo in slave praznik njenega spočetja; število teh je vedno bolj rastlo, tako da se že skoraj vsi katoličani oklepajo te (resnice in pobožnosti).“

V tem odloku srečamo besedilo, ki je skoraj popolnoma enako besedilu, s katerim Pij IX. razglaša to resnico.

Končno je Klemen XI. leta 1708 raztegnil praznik Marijinega brezmadežnega spočetja na vso Cerkev.

Tako je ta razodeta resnica v Cerkvi postajala vedno bolj jasna, dokler Pij IX. 8. decembra 1854 ni izrekel kot vrhovni in nezmotljivi učenik vesoljne Cerkve dokončne besede.

Iz Ušeničnikove Liturgike povzemamo še tele misli o češčenju Marijinega brezmadežnega spočetja in obhajanja njenega praznika med Slovenci:

Cistercijski kodeks iz samostana v Ko. stanjevici iz prve polovice 14. stoletja priča, da so 8. decembra tam že obhajali ta praznik. V Ljubljani so v minoritski cerkvi leta 1439 že praznovali Marijino brezmadežno spočetje. Papež Pij II. pa je leta 1463 dovolil, da bodi v Ljubljani prejšnji dan bedenji dan s postom. V mašni knjigi, pisani v začetku 15. stoletja, ki so jo hranili v arhivu župne cerkve v Kranju, je dan Marijinega brezmadežnega spočetja rdeče zaznamovan. To sicer še ni dokaz, da je bil praznik zapovedan, pač pa znak, da so pri nas v 15. stoletju ta praznik bolj slovesno obhajali kot druge godove. Škof Hren imenuje v svojem dnevniku ta dan med zapovedanimi prazniki. Cesar Leopold I. je v sporazumu z deželnimi stanovci leta 1664 prosil papeža Aleksandra VII., naj dovoli, da bo v Avstriji, kamor so takrat pripadale slovenske dežele, 8. december zapovedan praznik, prejšnji dan pa zapovedan post.

Naš rojak Janez Ludvik Schönleben (1618 do 1681) pa v svoji knjigi Palma Virginea iz leta 1671 piše: „Moja domovina, vojvodina Kranjska, šteje nad tristo tisoč prebivalcev. Med to množico ne bi našel nikogar (če izvzamem nekaj malega drugovercev), ki bi nasprotoval nauku o brezmadežnem spočetju. Vsi, učeni in neučeni, plemstvo in preprosto ljudstvo, moški in ženske, po samostanih in med svetom, vsi, prav vsi, se tisti dan pred praznikom brezmadežnega spočetja iz obljube postijo in praznik pobožno in svečano obhajajo.“

Nad ta mali narodič, ki je nekdanj tako Marijo častil, se je sedaj razlila tolika povodenj nevere in greha. Tudi sami smo v tujini v nevarnosti. Zato pa v živi veri in zaupanju stremimo za tem prelepim, brezmadežnim vzorom. Vsak dan kličimo Brezmadežno na pomoč: „O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k Tebi zatekamo!“

DR. FILIP ŽAKELJ

Od vere v Boga do katoličanstva

KRISTUS JE ZGODOVINSKA OSEBA

Pred kratkim je nekdo, ko sva čakala na vlak, takole začel verski razgovor: „Glavno je, da imaš vero v posmrtno življenje. Vse eno je, kateri veroizpovedi pripadaš ali pa nobeni. Credo (veroizpoved) je postranskega pomena. Vera, da s smrtjo ni vsega konec, to je vse. Spoštujem sicer vsako veroizpoved, a sam ne izpovedujem nobene. Záme je zadosti vera v posmrtno življenje. Ali se vam ne zdi, da imam prav? Vera v posmrtnost je glavno, je vse. Ali ni?“ „Ta vera — sem mu moral odgovoriti — je sicer prvo, ni pa glavno, še manj pa vse. Credo ni le postranskega pomena.“

V našem času večkrat naletite na take verske „minimaliste“. Navadno priznavajo še vero v Boga. Bog in posmrtno življenje človeške duše. S tema dvema postavkama je izčrpana vsebina njihove vere.

Če delimo ljudi v take, ki verujejo v Boga (teisti), in v take, ki vanj ne verujejo (ateisti), moramo gornje šteti med teiste. Niso brezbožci né materialisti. Duhovnost duše priznavajo in tudi Boga. Njihova predstava o Bogu more biti sicer različna. Mislimo si, da imajo o Bogu kolikor toliko pravičen pojem. Bog naj jim ni le druga beseda za neko slepo silo v vesoljstvu. Prav tako jim Bog ni isto kot svet ali svetovje v celoti. Pač pa je Bog različen od sveta. Je duh brez snovi. Ima um, svobodno voljo in samozavest. Je oseba. Gredu mu posebne božanske lastnosti: je sam od sebe, večni, neskončen, vsemogočen, vseveden, stvarnik sveta, gospodar človeka.

SAMO VERA V BOGA NI ZADOSTI

Kako je s teisti, ki verujejo samó to? Dobro se razlikujejo od pravih materialistov. Vprašanje pa je, ali se moremo zadovoljiti s takšno vsebino vere? Ali je zadostna? Ali res obsega vse, kar je moj sopotnik imenoval „glavno“?

Brez vere se ni mogoče zveličati. Strašno resen je ta stavek. Močno premalo se govori o njem. Brez vere je pogubljenje! Vprašanje pa je, ali je gornja vera zadostna za zveličanje. Kdor se je količkaj učil krščanskega nauka, ve, da ni zadostna. Verovati je treba več. Kdor po lastni krivdi ne veruje več resnic kot gornji dve, se ne more zveličati.

BITI MORAMO KRISTJANI

Imeti moramo vero v Boga. Biti moramo teisti. Toda to še ni zadosti. Biti moramo tudi kristjani. Beseda kristjan prihaja od imena Kristus. Pomeni Kristusovega vernika, Kristusovega pripadnika, človeka, ki izpoveduje vero v Jezusa Kristusa.

Za kakšno vero v Kristusa gre? Sicer pa, kaj pomeni Kristus današnjim ljudem? Z mojim sopotnikom sva se prej razšla, preden sva mogla govoriti o Kristusu. Kaj si moderen človek iz sodobnih velemest predstavlja o Kristusu, če si sploh kaj?

Tiste, ki taje, da bi bil Kristus kdaj živel, bi prav za prav mogli pustiti ob strani. Takšno tajeenje je namreč silno nespametno. Záme nima prav nobenega dokaza, še videza dokaza ne. Življenje nobene osebe v zgodovini ni tako močno dokazano in izpričano, kakor je življenje Kristusovo. Ali boš tajil, da so živeli Cezar, Cicero, macedonski Aleksander Veliki in drugi, o katerih nam govore zgodovinski dokazi? Noben pameten človek teh oseb ne taji. Prav tako noben pameten človek, ki pozna zgodovino, ne taji, da je za rimskim cesarjem Avgustom vladal cesar Tiberij, kateremu je sledil cesar Kaligula. Vladal je Tiberij med letom 14 in letom 37 po današnjem štetju. Prav tako nihče ne taji, da je bil peti rimski upravitelj v Palestini Poncij Pilat in sicer v letih 26 do 36 po današnjem štetju, judovski veliki duhovnik pa Kaifa, ki je opravljal velikodušno službo od leta 18 do leta 36; njegov tast Ana pa je bil veliki duhovnik od leta 6 do leta 15, nato je bil odstavljen, a je imel zaradi modrosti in ugleda velik vpliv na judovski sinodrij tudi še potem, ko je bil odstavljen. Vse te štiri osebe: Tiberij, Pilat, Kaifa in Ana so zgodovinske. Nihče tega ne taji. Le Kristus, ki je bil po zgodovinskih pričah sodobnik teh štirih in je umrl pod njihovo vladno, naj bi ne bil zgodovinska osebnost! Rodil se je pod Tiberijevim prednikom cesarjem Avgustom leta 749 po ustanovitvi Rima, ko se je dokončevalo pod Kvirinijem, rimskim cesarskim namestnikom za Sirijo, v Palestini popisovanje ljudi, ki ga je par let prej ukazal cesar Avgust. Prav zaradi tega popisovanja je šel tudi Jožef z Marijo iz Nazareta v Betlehem. Popisovanje se je namreč v Palestini vršilo po judovskem načinu. Člani družin so se morali zgledati v mestu, odkoder je izhajal njihov rod. Jožef je bil „iz hiše in rodovine Davidove“. Mesto Davidovega rodu pa je bilo Betlehem. Zato sta šla tudi Jožef in Marija v Betlehem. Tam se je rodil Kristus.

Javno je začel Kristus delovati leta 779 po ustanovitvi Rima, ko je dopolnil trideset let. Slovesno in natančno je opisal ta datum evangelist sv. Luka: „V petnajstem letu vladanja cesarja Tiberija, ko je bil Poncij Pilat upravitelj v Judeji in Herod četrtni oblastnik v Galileji in njegov brat Filip četrtni oblastnik v Itureji ter deželi Trakoniidi in Lizonija četrtni oblastnik v Abileni, in ko sta bila velika duhovnika Ana in Kaifa...“ Umrl pa je Kristus meseca nizana, ki je bil pri Judih prvi pomladni mesec in je segal nekako od srede marca do srede aprila; umrl je križan 15. nizana, ki je bil tisto leto petek.

Samo neznanstvena nevera, ki ima seveda največji interes na tem, da bi omajala zgodovinsko resničnost Kristusa, more trditi, da Kristus ni živel. Če bi tega interesa ne bilo, bi nikdar nikomur ne padlo v glavo, da bi Kristusa tajil. Zgodovinsko je namreč Kri-

Marijina romarska cerkev v Maria Rein na Koroškem. V ozadju naše planine. Naši predniki so v živi veri svetišča Bogu in Njegovim svetim v čast postavljali na najlepših krajih

stus vsaj tako trdno izkazan kot katera koli zgodovinska osebnost, katere nihče ne taji. Sicer na danes zanikujejo Kristusovo zgodovinsko resničnost le še kakšne materialistične neznanstvene knjižice, ki so pisane za popolnoma neizobražene ljudi. Ruske komunistične brošure tajijo Kristusa, seveda le zato, da spodmaknejo temelj veri vanj.

Jezus Kristus je živel. O tem ni nobenega dvoma. Vemo, kdaj je živel in kje.

KDO JE KRISTUS

Toda kaj pa pomeni Kristus za današnje ljudi? Če jih sprašujete, vam bodo tisti, ki o njem kaj vedo, pripovedovali, da je bil dober in usmiljen. Vsem je pomagal v telesnem in duševnem trpljenju. Ubogih ljudi ni obsojal, pač pa hinavske svetohlince. Zapletel se je v hude boje s farizeji in judovsko versko gospoko. Zgrabili so ga ponoči, obsodili na smrt in z grožnjami prisilili deželnega poglavarja Poncija Pilata, da ga je obsodil tudi on in dal smrtno obsodbo izvršiti. Umrl je na križu. — To vam bodo ljudje povedali a Kristusu. Kakšen bo še dostavil, da je bil Kristus prvi — socialist.

Za kristjane je tako priznanje Kristusa premalo, bistveno premalo. Saj je vse res, kar pripovedujejo o njegovi dobroti, toda premalo je. Ko bi bil Kristus samó dober človek, kakor ga opisuje gornje pripovedovanje, bi mu nihče ne nasprotoval, nihče bi ga ne tajil. Vsi bi bili zanj navdušeni. Po vseh šolah bi se prebiral evanglij o njem kot edina učna knjiga individualne in socialne etike. Kristus bi imel spomenike po šolah in javnih trgih

po vsem svetu. Kristusa kot dobrega človeka, kot najboljšega človeka, kar jih je kdaj živel na svetu, bi sprejeli vsi brez izjeme.

KRISTUS JE BOG

Vsa tragika Kristusova se začneja s tem, da ni bil samó človek. „Umreti mora, ker se je delal Sina božjega,“ so zahtevali judovski veliki duhovniki pri Pilatu (Jan 19, 7). Že kake štiri mesece poprej so Judje po pripovedovanju sv. Janeza v desetem poglavju njegovega evangelijskega na praznik tempeljskega posvečenja pograbili kamne, da bi Jezusa kamnali, ko jim je govoril, da sta On in Oče eno in se skliceval v potrjenje za to na dela, ki jih izvršuje v Očetovem imenu. Jezus jim je tedaj rekel: „Mnogo dobrih del sem vam pokazal od svojega Očeta; zavoljo katerega teh del me hočete kamnati?“ Judje so mu odgovorili: „Zavoljo dobrega dela te ne kamnajo, ampak zaradi bogokletja, ker se ti, ki si človek, delaš Boga.“ KRISTUS JE S SVOJIMI DELI IN SVOJIMI IZJAVAMI PRIČAL O SEBI, DA JE BOG. V krajih Cezareje Filipove je spraševal, kot pripoveduje sv. Matej v znanem šestnajstem poglavju svojega evangelijskega učence, za koga ga imajo ljudje. Učenci so odgovarjali, da ga imajo nekateri za Janeza Krstnika, drugi za Elija, tretji zopet za Jeremija ali koga izmed prerokov. Tedaj jim je Jezus rekel: „Kaj pa vi pravite, kdo sem?“ Spregovoril je Simon Peter in rekel: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ S tem je Peter jasno in slovesno izpovedal v imenu celega apostolskega zbora vero v Kristusovo božanstvo. Kristus pa ni Petra zavrnil, češ da pretirava; v ničemer ni popravil Petrove

izjave, marveč jo je sprejel v celoti in zanjo Petra pohvalil: „Blagor ti, Simon Jonov sin, zakaj meso in kri ti nista tega razodela, ampak moj Oče, ki je v nebesih.“

NISTA DVA KRISTUSA: ZGODOVINSKI IN LEGENDARNI

Nekateri skušajo v evangeljskih poročilih o Kristusu in njegovih delih razlikovati med zgodovinskim jedrom in poznejšo legendo. Legendarna poročila, plod ljudske domišljije, pravijo, so obdelala zgodovinskega človeka Kristusa in ga naredila za čudodelca in Boga. Tako razlikovanje med zgodovinskim poročilom in legendarnimi dodatki v evangeljih pa je popolnoma izmišljeno. Evangeliji so pristne zgodovinske knjige. Kristus je resnično na zemlji tak živel, kakršnega nam opisujejo evangeliji. KRISTUS JE BOG IN ČLOVEK. V sebi združuje dve naravi: božjo in človeško. Beseda, druga Oseba iz presv. Trojice, se je učlovečila in privzela k božji naravi še določeno popolno človeško naravo. Ta učlovečena druga božja Oseba je Jezus Kristus.

Ime kristjana zasluži le tisti, ki veruje v božanstvo Jezusa Kristusa. Komur je Kristus samo človek, četudi najboljši človek, ta ni kristjan v pravem pomenu besede, pa naj še tako lepo in zaneseno govori o Kristusu. Kristjan je Kristusov vernik, Kristusov pripadnik, človek, ki izpoveduje VERO V BOŽANSTVO JEZUSA KRISTUSA. Kristusovo božanstvo je osnovna verska resnica krščanstva. Brez nje krščanstva ni.

POMEN JEZUSA KRISTUSA

Tisti, ki Kristusa odklanjajo in taje zgodovinsko resničnost njegovega življenja, delajo to zaradi njegovega božanstva. Razburja jih tako konkretna bližina Boga. Zlasti pa so mu nasprotni zaradi tega, ker božja Beseda v Kristusa ni prišla samo na obisk k ljudem, da tako rečem, marveč je Kristus, Bog in človek, izvršil dela, ki so za človeštvo silnega pomena; ta pomen je tolikšen, da prekaša vsako primerjavo. Trajal bo do konca človeškega rodu in še naprej vso večnost. Izogniti se mu ne more noben človek. Ko je bil Jezus šele novorojen otrok in ga je Marija stari Simeon: „Ta je postavljen v padec in prvič prinesla v tempel, je napovedal o njem vstajenje mnogih v Izraelu, in v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo... da se razodenejo misli iz mnogih src“ (Lk 2, 34 in 35). Izraz mnogi pomeni na tem mestu vsi in Izrael in vse človeštvo. Vsi ljudje torej morajo iti mimo Kristusa, ki je odločilno znamenje na poti vsega človeštva. Vsak mora tod mimo in se odločiti, ali za ali proti. Neodločen ne more nihče ostati.

KRISTUSOVO DELO

Kristus je velik in edini srednik med Bogom in ljudmi, zato je duhovnik, učenik in kralj. Kot VELIKI DUHOVNIK se je na križu za ljudi daroval in jih je odrešil. Zadostil je

za grehe vseh ljudi in zaslužil milosti. Kot učenik je z božjo avtoriteto učil, kaj moramo ljudje verovati in kakó živeti, da se bomo zveličali. „Jaz sem pot in resnica in življenje. Nihče ne pride k Očetu razen po meni,“ je govoril sam o sebi (Jan 14, 7). Kot KRALJ je dajal zapovedi, ustanovil posebno družbo in zahteval pod kaznijo večnega pekla, da morajo vsi spolnjevati te njegove zapovedi in stopiti v to njegovo družbo, ki jo imenujemo Cerkev. Ko je odbajal s sveta, je naročil svojim učencem: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode; krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, kar sem vam zapovedal, in glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta“ (Mt 28, 18—20). Poslušajte, s kakšno avtoriteto govori in kaj zahteva! Berite le njegov govor na gori in spoznajte boste, kako so Kristusov nauk, njegova morala in njegovo božje kraljestvo temeljito različni od tega, kar imenujemo svet in njegovo trojno poželenje po uživanju oblasti in bogastvu.

BITI MORAMO KATOLIČANI

Sprejeti moramo celokupen Kristusov nauk, vse njegove zapovedi in celo njegovo delo. Ne smemo izbirati. Za vsakim delom stoji vsa Kristusova božja avtoriteta. Zato moramo sprejeti tudi katoliško Cerkev, ki jo je Kristus ustanovil in ji dal oblast, da „zavezuje in razvezuje,“ z veljavnostjo, ki seže tudi v nebesa. Zgradil je to cerkev na skalo — Petra. Njemu je dal ključ nebeškega kraljestva. Njemu je dal najvišjo oblast. Njemu je zagotovil nezmotljivost v nauku. Vse to je storil Kristus sam, zato moramo sprejeti tudi Petra in njegove naslednike papeže. Nje moramo poslušati, ko nas uče, in se jim pokoravati, ko nam ukazujejo. Z eno besedo: BITI MORAMO KATOLIČANI.

TREBA JE PREHODITI VSO POT

V težki zmoti so verski minimalist, kakršen je tisti moj sopotnik iz Adroguéa v Buenos Aires. Ni zadosti verovati le v posmrtno življenje duše, tudi ni zadosti imeti samo vero v Boga, biti moramo kristjani in katoličani. Verovati moramo v božanstvo Jezusa Kristusa, sprejeti ves Kristusov verski in moralni nauk ter se pokoravati njegovi Cerkvi. Človek mora prehoditi vso pot od priznanja duhovne in neumrljive duše preko priznanja Boga in vere v Kristusovo božanstvo do polnega in praktičnega katoličanstva. Ne sme se ustaviti na sredi. Nikomur ni dovoljeno reči: záme je zadosti tóle. Ne moremo si izbirati verskih resnic in si po svoje prikrojevati zapovedi. Treba je sprejeti ves nauk in spolnjevati vse zapovedi. Pot od vere v Boga do katoličanstva je včasih dolga in težka, kot nam kažejo konvertiti. Za nas ni bila dolga, ker smo že v otroški dobi sprejeli katoliško vero. Paziti pa moramo, da ne zgubimo, kar smo prejeli.

DR. ALOJZIJ ODAR

Socialne nevarnosti izseljenstva

Izseljenstvo postavlja na dnevni red poleg perečih verskih in gospodarskih vprašanj tudi svojevrstne socialne probleme, ki zadobivajo tvojo aktualnost velikokrat tudi zaradi okoliščine, da je izseljenec po preselitvi iz domovine prišel v povsem drugačno družabno okolje, kakor ga je bil vajen v domovini.

Prvo, kar označuje izseljenca, je

izruvanost iz rodne grude,

posebno, če se je izselitev in preselitev izvedla v takih okoliščinah, kakor se je to zgodilo z našo zadnjo slovensko emigracijo. Na izselitev nismo bili ne moralno ne gospodarsko pripravljeni. Čez noč so se ljudje odtrgali od svojih domačij, od grude, na kateri so živeli pretekli rodovi. Vajeni idiličnega življenja v mirnem podeželju, lastnega družinskega kroga in stalne sosesčine, v kateri so le smrt in nova rojstva kdaj kaj spremenila, so se ljudje naenkrat znašli v taboriščih, nadržani v barake, kar je že samo po sebi ustvarjalo zavest nekega prehodnega stanja. Nihče si ni mogel misliti, da bi bivanje v taborišču za kakega postala druga domovina.

In potem pot čez lužo v eno največjih mest na svetu! Kakšna sprememba, kakšni nesluteni načini družabnega sožitja! Ves veliki Buenos Aires, v katerem se je nastanila večina naših novih izseljencev, je takorekoč noč in dan v neprestanem premikanju in selitvi. Milijoni ljudi so kar naprej na vlakih, na cestni in podzemski železnici, na avtobusih in kolektivih. Sam nemir, en sam nepretrgan vrvež tisočglavih množic! Kdo koga vpraša po njegovem domu, po stanovanju, po njegovi domovini?

Tudi v tem velemestnem labirintu za naše ljudi taboriščno življenje ni povsem prenehalo. A se nas vseeno nekaj prijemlje, česar nekoč nismo poznali. Privajamo se novega načina življenja! Po nekaj letih nam ni več tako tuje, nerazumljivo, odvratno. Pot, ki so jo pred nami zgladili milijoni drugih, se nam ne zdi več tako hrapava, nemogoča.

Nismo pozabili domovine, — Bog varuj! Toda postajamo Amerikanci, privadili smo se na razdalje, na ameriške širine, na ameriško širokopoteznost, na trdote, pa tudi ugodnosti velikomestnega življenja.

Vemo, da bi se velika večina med nami vrnila domov, ko bi bilo mogoče. Toda, ali bi se tudi ostala v domovini? Dvomimo. Zdelo bi se jim vse pretesno, preozko, preprosto, prepočasno. Tako kot onim Slovincem, ki so se pred vojsko vračali iz Severne Amerike. Veliko se jih je vrnilo s trdno voljo, da ostanejo doma. Celo prodali so v Ameriki imetje, ki so ga imeli. Toda čez nekaj mesecev, čez eno, dve leti se jih je polotil skriven nemir, kakor ga more občutiti samo ptica selivka. Povezali so kovček in se podali čez morje nazaj v „novi kraj“. Niso zdržali. Tujina je storila svoje. Pritegnila jih je tudi duhovno nase.

Pa ne mislimo, da se tako godi le Sloven-

cem, ki smo pred vojsko v šali govorili, da je Cleveland največje slovensko mesto. To je usoda vsakega izseljenstva.

Kdor je za stalno ali začasno izgubil domovino, je vedno v nevarnosti, da utone v

množici tujinstva.

Kaj je „masa“ v družabnem pojmovanju? Masa v sociološkem pomeni ni prehodna, slučajna in krajevno omejena pojav, ampak splošno stanje, ki se več ali manj tiče celotne družbe v njenem družabnem razvoju. Velika industrializacija, nastajanje velikih mest in povojne razmere s premikanjem velikih množic s kraja v kraj so posebno ugodni pogoji za oblikovanje mas, katerih eden značilnih pojavov je prevlada kolektiva nad poedincem.

Izseljenec je v veliki nevarnosti, da utone v množici tujinstva. Predvsem mu največkrat manjka tista socialna opora, ki je v domovini oblikovala njegovo osebnostno življenje: družina, dom, vaško in farno občestvo. Življenje po taboriščih je storilo svoje. Bivanje v velemestu pa že samo po sebi vodi v masovnost. Večina ljudi ne živi ne v lastnih domovih, ne v lastnih stanovanjih, ampak hodi tja le prenočevat. Čez dan pa žive daleč od svojih bivališč, v delavnicah, v tovarniških dvoranah, med stotinami in tisoči komaj poznanih obrazov, ki zjutraj prihajajo in se zvečer razhajajo po brezdanzem človeškem mravljišču. Kdo si in odkod prihajaš? Kdo se briga! Malokdo bo po nekaj letih bivanja v tujinstvu še tako nepreviden, da bo šaril s svojimi akademskimi naslovi, da je nekoč bil nekaj več ko samo številka. O, ko bi naš človek vsaj v trenutku, ko se iztrga iz objema množice, našel prostorno in udobno stanovanje, kjer bi se mogel odpočiti, biti sam, živeti vsaj nekaj ur za sebe — in ne stan, ki je ozek in mračen in ga je še treba deliti s tujimi ljudmi!

Masa sovraži samostojne ljudi, ki samostojno presojuje dogodke in samostojno nastopajo v življenju. Masa hoče

nivelizacijo, izravnanje.

K nivelizaciji veliko prispeva napačna splošna vzgoja. Pred vojsko so se norčevali iz Nemcev, da država vzgaja mladino po načelu: „Jezik za zobe in poj: Di Wacht am Rhein!“ A taka vzgoja je našla, žal, mnogokje posnemalcev.

Nič manj k nivelizaciji vzgaja moderno gospodarstvo, ali točneje reklama za nakup gospodarskih potrebščin. Reklama je zlasti v deželah, kjer je svobodna gospodarska tekma. V svetlobnih napisih, po kinu, radiju in zvočnikih, ki jih prepeljavajo po ulicah, se ti zabija, da storiš edino pametno, če kupiš te čevlje, to srajco, ta ovratnik in kadiš le take cigarete. Zakaj? Ker so „najboljše“. In kaj sploh ni „najboljše“, kar se ti ponuja? Morda zato, ker je opremljeno s šaljivo karikaturo, ali z izreki športnikov, ali z vabljivimi ženskami, ki z dotičnim predmetom sploh nima-

jo nič opraviti? — Iz vseh oglasnih desk, iz vseh sten nadzemske in podzemske železnice, iz vseh kotov te v monotoni enoličnosti srečavajo isti napisi, ista imena, ista priporočila in naročila. Pij te likerje, ta čaj, uporablaj to milo, briji se s tem brivskim aparatom — ker se večina moških z njim brije! Torej sklicevanje na masovne in čredne nagone. Kar pije masa, moraš piti tudi ti!

Nič manj divja in vsiljiva je politična propaganda. Totalitarni režimj osvoje seveda vso politično propagando le zase, za svojo edino priznano, edino dopustno in vladajočo stranko, da ljudstvo, ki ne more slišati drugo plat zvona, polagoma prešolajo v svojem smislu in po svojem namenu. Pa tudi v demokracijah kriče na množice volivcev. Tudi te je treba osvojiti s propagando. In katera politična demokratična stranka je danes, ki ne bi imela v svojem programu, da je „za mir, edinstvo, pravičnost in blagostanje najširših ljudskih plasti?“

Kje naj se pod tem valjarjem splošne propagande navaden človek spozna? Kje naj najde moči in časa za samostojne premisleke in odločitve? Ko pa je toliko udobneje predati se toku! Posebno manjka potrebnega miru. Ljudje nimajo nobenega časa več. Nemški jezuit Ivo Zeiger je zapisal, da se splošen nemir in hlastanje za tem, kar reklama ukazuje kot dnevno miselno modo, kaže celo po samostanskih celicah na škodo notranjega bogomislnega življenja.

Izravnanje se pozna že celo po družinah. Kdo je socialno še v družini zgoraj in kdo je spodaj? To so le še abstraktni pojmi. Kajti dejansko je „zgoraj“ in „spodaj“ odpravljen. Oče mnogokje ni več samoposebi priznana avtoriteta v družini. Zgoraj je tisti, ki zasluži. In to sta največkrat sin, hči, ki se tudi tako vedeta in nastopata.

Pa tudi v izvendružinskem življenju ni drugače. Tudi tam so „vsi enaki“. Še prav posebno med izseljenci zaenkrat ni socialnih plasti in tudi ne razredov. Vsi, ali vsaj velika večina pripadajo le enemu razredu, delavskega. Izseljenstvo nas je tudi socialno izravnalo.

Ozračje, v katerem živimo, je kar usvarjeno, da človeku

vzame osebnost.

Razume se, da človeka razosebiti ni mogoče. To bi bilo protislovno. Toda mogoče mu je vzeti razne pritikle in oblike, s katerimi se človekova individualnost nazven izraža. Je pa tudi to v zvezi z gospodarskim razvojem našega časa, ki stremi za tem, da vse standardizira in tipizira. Tudi osebne želje in okus. Vse je tipizirano: avtomobili, obleke, mesta, hiše, stanovanja, pohištvo. Kdo si more privoščiti luksus, da bi se oblačil po osebni okusu? Ameriški humorist popisuje zgodbo, kako so v neki veččlanski družini vsi člani družine vsak zase v največji tajnosti preišljevali, kaj bi drug drugemu kupili za božične praznike. Ko je končno prišel odločilen dan, so na veliko presenečenje odkrili, da so drug drugemu vsi kupili enake kravate! Ljudje enega kova, enega tipa!

Stoletje individualizma je res zatonilo. Oglejte si ameriška mesta kot izraz nove miselnosti ali pa kar nekatera predmestja tukajšnje prestolnice! Kvadra za kvadro, vse enake. Vse hiše enake, kar pa je večjih, izrazitejših poslopij, so pa javne ustanove: banke, zavodi, šole, razni socialni ali karitativni domovi, javni lokali ali uradi.

Pa pogledajte si lice zasebnih hiš: ista zunanja oblika, enake strehe, vrata, okna, ista notranja razdelitev, enaka oprema... Imajo vsi ljudje enak okus? Ne. Toda tako je celega in ljudje se tega navadijo, tako da polagoma izgube čut in potrebo po tem, da bi njih stan in dom bil odraz tudi njih osebnosti.

II.

Mogli bi navesti še mnogo podobnih primerov, ki označujejo družabno okolje, v katerem živi večina naših izseljencev. Gotovo niso vsi ti pojavi že samoposebi slabi, vendar pa nekateri skrivajo velike nevarnosti za našega človeka. Ali je mogoče zlu kako odpravi moči?

O tem bo obširneje govora na socialnem dnevu, ki bo meseca julija v Buenos Airesu. Podrtajmo pa že tukaj nekaj momentov, ki nam morejo biti kašipot pri pozitivnem reševanju nakazanih vprašanj.

Osrednje vprašanje našega izseljenstva, okrog katerega se sučejo vsi drugi problemi, obstoja v tem, kako iziti iz materialnega in duhovnega proletarstva, v katerega nas je poglalo najpreje begunstvo, zatem pa izseljensko življenje.

Kaj razumemo pod materialnim proletarstvom?

Družabni nauk označuje za proletarca tistega, ki nima ne kapitala ne stalne rente, od katere bi živel, niti nima kako drugače zagotovljene svoje bodočnosti. Njegova eksistenca je odvisna le od večkrat negotovega zaslužka njegovega dela.

Pod to družabno kategorijo spadajo vsi, ali domala vsi izseljenci. Zato so v pravem pomenu besede proletarci.

Duhovno proletarstvo pa obstoja v gori označenem izkoreninjenju iz domače grude. V zavesti brezdomovinstva, oziroma zaenkrat vsaj še nedosegljive domovine. Moreča zavest, ki se vleže kot težka mōra na dušo v rastočem spoznanju, da si le številka v tujem svetu, ki te vrednoti le po tem, kaj in koliko si sposoben s svojim delom proizvajati. Od tod izguba lastne izrazite osebnosti, osebne samozavesti in ponosa, izravnanje z okoljem, amonitev med množico tujinstva.

Rešitev iz proletarstva ne vidimo drugod kot samo v družini. Urejena družina je edina obramba proti razkrojevalnim uplivom tujinstva. Saj tudi doma ni bilo drugače. Fant, dekle, ki sta izgubila stik z domačo družino, ki nista v njej našla opore in varstva v menah življenja, sta bila podobna odtrganemu listu v vetru. V veliko večji meri velja to za tujino. Tudi tu je družina najbolj učinkovito varstvo materinega jezika, vere, nravi, skratka poštenega življenja.

Toda družina mora pomenjati **dom**. Družina mora pomenjati toplo ognjišče, ki je stalno zbirališče in zatočišče vseh njegovih članov. V tujini, toda dom! Naravna, blagohotena ustanova družine je po etičnem in socialnem redu pred narodom in državo.

Zato je nad vso hvalo vredno stremljenje naših izseljencev, da si ustvarijo lastne domove. Ni nobena stvar bolj nujna in bolj potrebna, ako se hočemo narodnostno, versko in kulturno ohraniti. Je to najuspešnejši način reševanja socialnega vprašanja našega življa v zamejstvu.

Naša lepa Slovenija bo vedno ostala naša domovina. Njej veljajo naše misli, naša skrb in naše delo. Z njo bomo vedno ostali povezani z naporušnimi vezmi naših src in naših duš. Toda tujina ne bo več tako tuja in mrzla, ako se bo našej košček zemlje, ki bo tvoja last; ako si boš postavil še tako skromno hišico, o kateri boš mogel reči: moja je!

Nič več ne boš imel moreče zavesti, da si izruvanec, brezdomec, brez korenin, ako se boš potom novega doma zakoreninil v zemljo, kjer sedaj živiš in delaš. Ne boš v nevarnosti, da ti in tvoji izginejo v brezoblični masi. Z lastnim domom se boš vključil v **družbo**, med katero živiš. Družba pa pomenja gotov red in stalnost.

Lastna domačija je bistven pogoj tudi za ohranitev in gojitev **lastne osebnosti**. Gojitev lastne osebnosti ni luksuz, ki si ga človek pač sme privoščiti, ki pa ga ni dolžan opravljati. Ne. To je naloga, ki nam je postavljena od Boga in zato dolžnost slehernega. Vsak je dolžan, da goji darove, ki mu jih je Bog dal, in jih ne zakoplje kakor zanikerni oskrbnik, o katerem govori sv. pismo. Dolžni smo, da se izobrazujemo splošno in strokovno, kolikor nam razmere dopuščajo. Dolžni smo, da skrbimo kot stvari božje za urejen odnos do Boga. To se pravi za urejeno versko življenje. Da najdemo časa za bogoslužje, za raz-

mišljanje o Bogu, o sebi, o večnosti. Da pogosto mislimo na naloge, ki jih moramo mi sami in čisto sami rešiti, ko bomo morali polagati račune za svoje življenje. Vprav te osebnostne naloge, ki jih imamo do sebe, do bližnjega in do Boga nam tudi ustvarjajo zavest, da naše življenje ni nepomembno, brezkorisno, prazno — pa vseeno, ali živimo v domovini ali tujini.

Kajpada je bistven pogoj za količkaj urejeno duhovno življenje vsaj do neke mere urejenost našega materialnega stanja, kakor nagrajšajo papeži. Proletarstvo je sovražnik tostranskega kakor onostranskega življenja. Skrb za neko stopnjo materialnega blagostanja je po božji volji. Najmanj, kar človek potrebuje, je primerno stanovanje — a v danih razmerah če le mogoče **lasten dom in lastno ognjišče!**

Lasten dom je tudi najboljša odpomoč proti nivelizaciji, proti splošnemu izravnanju, ki je nasprotno človekovi osebnosti. Če imaš dom, si ga boš polagoma mogel urediti po svoje, po lastnem okusu in zamislih, recimo po naše! Kakor ga boš opremil in kar boš vanj postavil, bo morda zelo skromno in nikakor ne bogato. Toda bo po tvojih željah in načrtih, bo del tvoje lastne osebe, tvojega jaza. Spominjalo te bo na domačo hišo: od križa v kotu in pa do širokih klopi in bele mize. Ob priznani marljivosti, varčnosti in podjetnosti naših ljudi je veliko mogoče doseči.

In v tvoj novi dom naj se preseli tudi duh iz slovenske domačije: ugled in spoštovanje staršev, pokornost in ljubezen otrok, tesna medsebojna povezanost vseh članov družine, bratska pomoč in tovarištvo, pridne roke in veselo srce. Skratka: duh krščanske družine, nad katero plava božji blagoslov po znanem izreku: kjer je ljubezen, tam je Bog in kjer je Bog, ni nadlog! — Vsaj ne tolikšnih, da bi jih z božjo pomočjo ne mogli zmagati.

DR. IVAN AHČIN

NEČISTE SKUŠNJAVE

Že ko smo v zadnjem poglavju govorili o nekaterih nečistih grehah in splošno o grešnosti nesramežljivih dejanj, smo omenili marsikaj, kar v greh vodi in navaja, kratko: kar vzbuja **NEČISTE SKUŠNJAVE**.

To pot pa razmislimo najprej nekaj splošnih vprašanj o tej stvari, drugič pa bomo opozorili na nekatere vire nečistih skušnjav. „Na nekatere,“ pravim, in sicer bolj važne in aktualne. Sicer bi se poglavje razširilo v — knjigo.

1. KAJ JE PRAV ZA PRAV SKUŠNJAVA?

Pogosto slišimo to besedo, ki ene prestraši, drugim izsili pomilovalen posmeh, ne eni in ne drugi pa ne vedo dobro, za kaj gre.

Skušnjava pomeni najprej tisto notranje vabljenje, ki voljo nagiba, da bi kaj storila, kar je prijetno, všečno. Poleti se ves dan potim in zelo me mika, da bi šel v Bariloche, v prijeten hlad. Imam skušnjavo, da bi šel.

Vendar pa navadno govorimo o skušnja-

vah, kadar gre za vabo v **GREH**. Vse, kar obljublja neko, predvsem čutno dobro, n. pr. veselje, zadovoljstvo, urožitka in ugodja, me more mikati, vabiti, vleči, da bi se tistega oprijel. Na cesti najdem debelo denarnico, jo pobrem in presneto se moram upirati skušnjavi, naj bi jo vtaknil v žep — zase, naj bi si jo prilastil. Skušnjava za nepoštenost, krivico.

Za vsak greh so skušnjave, sicer bi človek sploh ne grešil. So tisto, kar ta greh prikazuje kot prijeten, privlačen, zaželjen, koristen, kar mu daje napačen videz, da je zame dobro, storiti ga.

Mi govorimo zdaj le o **NEČISTIH** skušnjavah, torej o takem vabljenju v kateri koli nečisti greh. Človek čuti v sebi neko silo, neko poželenje, ki ga skuša pregovoriti, pripraviti do tega, da bi storil nečisti greh bodisi v mislih, željah, ali dejanju. Na mnogovrstne načine ga skuša premotiti, da bi po-

zabil dobre sklepe, ali jih odrinil od sebe, in se sam pred seboj opravičil. Kaže mu „dobre“ strani greha in zatemnjuje njegovo resnično zlo in zle posledice. Zbuja mu vse močče misli, včasih naravnost smešne, ki ga prepričujejo, da morda, najbrže le ne bo grešil, če skušnjavi sledi.

Slab ali slaboten človek se skušnjavam vda in greši, v res vernem pa se razvije boj med dobrim in zlom, med „duhovnim in mesenim človekom“ (sv. Pavel), med milostjo in slabimi nagnjenji iz izvirnega greha. Gre za to, ali se v tem boju človek resnično odloči za Boga ali proti njemu, odloči za to, kar je Bogu všeč, ali za to, kar je njemu samemu všeč. V tej odločitvi volje je ali zmaga ali poraz, krepost ali greh, zvestoba ali nezvestoba, moč ali slabost, služba Bogu ali hudiču. V takih trenutkih se pokaže, ali res stavimo ljubezen do Boga nad ljubezen do sebe, večne vrednote nad trenutni užitek, vse nad — nič.

V zvezi s skušnjavo slišimo večkrat govoriti o grešni nevarnosti in grešni priložnosti. Kaj umemo s temi izrazi?

GREŠNA NEVARNOST pomeni nevarnost za greh, nevarnost, da bo človek grešil. Ta nevarnost ni zgolj možnost, marveč večja ali manjša verjetnost, da bo padel. Tako je neka skušnjava grešna nevarnost, ali pa ni. Je, kadar se je utemeljeno bati, da ji bo človek sledil; ni, kadar se tega ni bati, ker je ali skušnjava malo pomembna, ali pa človek dovolj trden in varen. Tako že vidimo, da je grešna nevarnost večja ali manjša, kolikor je verjetnost greha večja ali manjša. Ista skušnjava more biti za enega velika nevarnost, za drugega le majhna. — Grešno nevarnost pa imenujemo potem tudi **STVAR SAMO**, ki skušnjavo zbudi in grešno nevarnost ustvari. Tako pravimo, da so nečiste predstave grešna nevarnost. Če pravimo: ne podajaj se v grešno nevarnost, hočemo reči: ne išči tega, kar ti je v nevarnost, da bi grešil.

GREŠNA PRILožNOST po je posebno ime za tisto **ZUNANJO** reč, ki je zate grešna nevarnost. Grešna priložnost je n. pr. kaka oseba (dekle za fanta), knjiga, kino, družba, hiša, ples itd. kadar ti take reči ne samo zbuja skušnjave, marveč **TAKŠNE** skušnjave, da se je resno bati greha. Če je nevarnost, da boš v takšni priložnosti grešil, velika, t.j. da boš zelo verjetno smrtno grešil, govorimo o **BLIŽNJI** priložnosti v smrtni greh; če pa to ni dosti verjetno, ali če gre le za mali greh, pa pravimo, da je priložnost **DALJNA**. Ker te izraze pogostno slišimo in jih sami rabimo, je prav, da vemo, kaj pomenijo.

Kako pa vemo, kaj je **ZAME BLIŽNJA** grešna priložnost, kdaj je nevarnost, da bi grešil, resna in velika?

To moram prej vedeti, predno se zavestno v tako morebitno nevarnost podam. Ali obstoji zame v določenem primeru (n. pr. ta film) grešna nevarnost in kolikšna, moram presoditi trezno in pametno, t.j. ne preveč boječe in strogo, pa tudi ne preveč širokovestno, drzno ali kar slepo. Pogoji za pametno pre-

sojo so: poznanje samega sebe, poznanje tega, kar je nevarno, posebno pa odkritosrčna volja, ki resno hoče izogniti se poti, ki v greh vodi.

Po **TREH ZNAKIH PREDVSEM** si moremo na splošno ustvariti varno in zanesljivo sodbo.

a) Najprej more biti grešna priložnost že po **SVOJI NARAVI** takšna, da je bližnja priložnost splošno za vse, torej tudi zame. Dejansko so reči, katerih vplivu človeška slabost navadno podleže; tako n. pr. skupno življenje v konkubinatu, preveč intimno obnašanje do ljubljene osebe, n. pr. dekleta, zelo nespodobne predstave in zabave etc. Seveda so tudi tu izjeme možne; saj smo že omenili, da so nekateri po naravi nekam neobčutljivi, ali pa so zaradi preskušene kreposti ali druge okolnosti zares trdni. Veliko pa takih izjem ni in bržčas tudi sam nisem izjema.

b) More pa biti neka priložnost za **ENE DALJNA**, za **DRUGE BLIŽNJA**. Tudi zame. To pa zaradi mojega posebnega nagnjenja, temperamenta, notranje slabosti, navade, omahljivosti. Človek, ki se na splošno pozna, bo znal naprej presoditi, kaj je zanj skoro gotovo korak v greh. Gostilna na splošno ni grešna nevarnost, je pa za pijanca. Ko je trezen, se dobro zaveda, da bo po njem, če zavije vanjo. Določeno dekle more biti za enega fanta bližnja priložnost za greh, n. pr. za grešne misli in radovoljne želje, za druge pa ne. Nek ples splošno ni bližnja priložnost, eden ali drugi pa vnaprej čuti, da bo nastalim skušnjavam podlegel.

c) To more vedeti tem zanesljiveje, če ima že **ŽALOSTNE SKUŠNJE**. Če je dosedaj v enakih in podobnih okoliščinah večinoma padel in le prav redko skušnjave premagal, more upravičeno sklepati, da bo zelo verjetno tudi zdaj grešil, t.j. da je zanj ta grešna priložnost bližnja.

Če po kratkem, a zares odkritem in nepristranskem premišljevanju spoznam, da v neki nevarnosti **ZELO VERJETNO** ne bom grešil, zame tista priložnost ni bližnja. Na to sodbo se moram močno in brez strahu zanesti. Res je le „zelo verjetno“, da ne bom grešil, a zadostuje, ker popolne in povsem zanesljive gotovosti v teh rečeh navadno ni. Vedno ostane v človeku kaj nepreračunljivega, nepredvidenega. Nikoli se ne poznamo do dna. Nikoli ne moremo predvideti vse bodoče okolnosti. Zato se na take možnosti ne moremo ozirati. Človek bi postal nemogoč skrupulant in čudak, za življenje malone neporaben, ker bi povsod našel kako grešno nevarnost. Kadar pa se mi zdi stvar res zapletena, pa vprašam za svet, najbolje spovednika, če me že dobro pozna.

2. SKUŠNJAVE SO DEJSTVO, kj ga izkusi vsak normalen človek. Le za Jezusa Kristusa vemo, da jih ni mogel imeti, in za Marijo, da jih ni imela.

Takoj je treba pribiti, da **SKUŠNJAVE SAME NA SEBI** niso greh. Greh je skušnjavam se vdati, ne pa skušnjave čutiti. Morejo biti zelo nadležna reč, povzročati morejo hudo no-

tranje boje in težave, a dokler človek prostovoljno ne stori, kar mu prišepetavajo, si nima kaj očitati.

Zato tudi NISO SLABO ZNAMENJE. Ni prav, če kdo meni, da je popolnost v tem, da človek nima skušnjav. Tudi naj se ne ima za slabšega od drugih ŽE ZATO, ker ima več skušnjav in težje kot večina. Eni jih imajo več, drugi manj. Odvisno je to od mnogih činiteljev, posebno od notranje razpoloženiosti in ustroja, pa tudi od zunanjih vplivov in razmer, v katerih živi.

Skušnjave SO CELO KORISTNE za duhovno življenje in napredek. V borbi zoper nje si človek krepi voljo in čistost, raste v milosti in si večja nadnaravno zasluženje.

3. KAKŠNO NAJ BO NAŠE ZADRŽANJE DO NEČISTIH SKUŠNJAV?

a) Najprej si jih ne smemo vede in brez potrebe POVZROČATI. Pogosto pridejo nad človeka „same od sebe“, to se pravi: ne da bi se zavedali odkod in zakaj. Poželjenje in slabša nagnjenja, ki so v nas, nezavestni vplivi od zunaj in prizadevanje hudobnega duha, ki ga je Jezus imenoval „skušnjavec“, jih povzročajo brez naše vednosti in volje, zato brez krivde.

Včasih pa jih človek sam zavestno povzroči, bodisi da jih naravnost HOČE, ali pa vsaj, da VE, da se mu bodo ob tem ali onem dejanju zbudile.

Navadno je tako, da HOČE in išče naravnost skušnjave, ker so mu všeč. Všeč pa so mu, ker ga vodijo v greh. Tako mu je všeč greh sam. Zato je v takih primerih hoteti skušnjave isto kot hoteti greh, kar je vedno zlo. — Če pa hoče in išče skušnjave zato, da bi se v njih preskušal in uril, da bi se v borbi zoper nje utrjeval in krepil, je pa sila nepreviden in nespameten. More sicer biti pri drugih skušnjavah (n. pr. sovraštvo, jeza, nepotrpežljivost, požrešnost) koristno, da si sam nalašč poiščemo prilike, da bi se vadili v nasprotni kreposti, a ko gre za čistost, je tako ravnanje preveč nevarno in zato krivo. Sicer pa je teh skušnjav že tako dovolj „za vajo“.

Bolj važno je vprašanje, KDAJ SMEM STO. RITI kaj, kar vem, da mi bo povzročilo hude nečiste skušnjave, čeprav bi rad, da bi jih ne? Z drugo besedo: kdaj se smem vede podati v grešno priložnost in nevarnost?

Odgovor na to smo pojasnili v drugem delu prejšnjega poglavja (DŽ 1952, zv. 5, str. 202—204) ob vzgledu slabe knjige.

Kratko in splošno velja:

V BLIŽNJO grešno priložnost in VELIKO nevarnost za kateri koli nečisti greh se smem podati LE iz važnega razloga, t.j. kadar je res potrebno ali zelo koristno. Medicinec n. pr. mora študirati podrobno vse človeško telo, tudi če vé, da je nevarno za njegovo čistost. V tem primeru si ne želi skušnjav; nasprotno: želel bi, da bi jih ne bilo, a mora vzeti nase to nevarnost. Nikoli se človek ne sme podati V GREH, more pa — in včasih tudi mora — podati se v NEVARNOST ZA

GREH, pod omenjenimi pogoji. Takih primerov je v življenju VELIKO. Treba se je nevarnosti zavedati in z naravnimi in nadnaravnimi sredstvi poskrbeti, da nevarnost ne bo usodna.

Brez takega razloga pa je smrtno grešno podajati se v bližnjo grešno nevarnost za smrtni greh.

Kadar je priložnost za smrtni greh le DALNJA, ali kadar gre le za nevarnost malega greha, se nanjo ni treba posebej ozirati. Če je tisto dejanje, ki tako nevarnost povzroči, dobro ali kakor koli koristno, ga smem storiti vkljub majhni nevarnosti. Mali greh sicer ni nepomembna stvar (v tem je velika praktična zmota!), a NEVARNOST SAMA, da bi ga storil, ni tako pomembna, da bi zavoljo nje moral dejanje opustiti. Večja škoda je, opustiti dobra dejanja, kot izpostaviti se majhni nevarnosti, ki ji je človek ZLAHKA KOS, ČE LE HOČE. Vsaj to moramo tvegati! Sicer pa bi morali pobeigniti iz sveta, če bi se hoteli tudi teh nevarnosti izogniti.

Če pa vem, da mi nastale skušnjave SPLOH NE bodo nevarne, tako da sem gotov, da ne bom grešil, ni nobene dolžnosti, da bi dejanje opustil. Tak primeri bodo redki. Lažje se zgodi, da se skušnjave sploh ne zbudijo, kakor pa da zbudljene ne bi bile prav nič nevarne.

b) Kaj pa je storiti v SKUŠNJAVAH SAMIH?

To vprašanje ima smisel le za skušnjave, ko se jih zavem, t.j. ko mi pride na misel, da me n. pr. ta predstava, ki jo imam, vabi v greh, da je skušnjava v greh, ki ga ne smem in nočem storiti. Včasih se tega ne zavemo takoj; ko je človek že mislil nekaj časa nečiste reči, se naenkrat spomni: ne smem! DO TEDAJ ni za take misli odgovoren in ni mogel ničesar storiti proti njim. Zato nima smsla očitati si kaj in se spraševati, ali je grešil ali ne.

Drugače pa je, ko se skušnjave ZAVEM, t.j. ko vem zanjo in njene nakane zvatiti me v greh.

Pristati vanjo, to je: storiti, kar svetuje, ne smem. To že vemo. A to je premalo.

Skušnjavam se je na splošno človek dolžan UPIRATI.

Besedo „upirati“ moramo prav umeti.

„Upirati se“ pomeni tu, NEKAJ STORITI PROTI skušnjavam. To moram. Zakaj? Rekli smo, da nečiste skušnjave vedno postavijo človeka v grešno nevarnost, včasih tudi v bližnjo. Kakor se v grešno nevarnost ne smem podajati (razen izjemno, kot smo videli), tako jo moram, če obstoji, odstraniti. Torej ne mirno gledati, marveč nekaj storiti proti nji. Tako ravnamo vedno v praktičnem življenju. Kadar grozi nevarnost, storimo, kar moremo, da mine. Če se vlje ploha, bežimo pod streho. Če grozi pomanjkanje petroleja, se založimo, itd. Ravnamo podobno tudi, kadar gre za nevarnost za greh!

A KAJ moramo storiti?

Najbolje bi seveda bilo skušnjave same kar ustaviti, prekiniti. A to žal navadno ni mogoče. Ni v naši moči, da bi tisti sili vabljenja, poželjenja, prišepetavanja kar enostavno po milij volji ukazovali. Ali grešimo ali ne, to je vedno v naši volji in moči, sicer niti ne bi mogli grešiti; ali imamo skušnjave ali ne, to pa ni vedno od nas odvisno. Čim bolj včasih želimo, da bi skušnjave odnehale, tembolj so nadležne. Kar NARAVNOST jih torej ne moremo prekiniti.

Morda pa se to more doseči PO OVINKIH.

Najprej tako, da jim SPODREŽEMO KORENINE. To moremo, kadar vemo, odkod so skušnjave in iz česa izvirajo. Ko človek bere knjigo, ki mu vzbuja nevarne skušnjave, vrže knjigo v kot in z njo tudi vir in vzrok skušnjav. Hude nečiste želje ga skušajo, ko gleda na cesti za zapeljivo žensko; vstavi se in pogleda — v izložbo, kjer so razstavljene ure, ki ga zanimajo. Gleda cene in se jezi. — Fant je sam z dekletom in čuti, da postajajo skušnjave preveč nevarne. Lepo se poslovi, se zmeni za drugič in gre. Slabost? Razlikujmo. Slabost človeške narave — da; osebna slabost — ne. V takem ravnanju je zares velika moč in modrost.

A vedno taka pot ni možna. Včasih je, kot smo videli, nevarnost neizogibljiva, ne more se ji izmakniti: študirati mora naprej. Službe ne more pustiti, čeprav mu pogovori in obnašanje drugih zbujajo nadležne skušnjave. V tesno nabith kolektivih in vlakih — isto. Ne moreš peš domov ali na delo, ljudi pometati ven še manj. Z dekletom mora priti včasih skupaj. In podobno. Pa tudi tako izpodrezovanje korenin ne prežene vselej skušnjav, ki so nastale.

Treba je ubrati eno od drugih poti, ki so v kakem primeru možne.

Če skušnjave nočejo stran, GREM SAM PROČ od njih. Kako?

Skušnjave redno delujejo na voljo po mislih in predstavah. Skušaj SPELJATI MISLI in predstave na drugo polje. Ker more človek istočasno misliti le na eno reč, boš tako nečiste misli in skušnjave izrinil, šel boš nekako sam proč od njih.

Dobro je, vzeti tedaj kako koristno stvar v roke, zaposliti se z nečem, kar zahteva pozornost. Seveda to ne gre vedno: ponoči ne moreš vstati, da bi šel sekati drva ali igrati šah. Tedaj misli na kaj, kar te zanima, na kar rad misliš; če imaš kake lepe načrte ali sploh kake probleme, ki te živo zadevajo, premišluj o njih. Če nimaš nič takega, potem si stavi kako, tudi nesmiselno vprašanje in ga skušaj rešiti. Martindale S. J. navaja v svoji izborni knjigi El mandamiento difícil (Buenos Aires 1952) tale vzgled: premišluj, kako bi sestavil nogometno moštvo iz enajst najdebelejših mož, ki jih poznaš. Prvih šest boš morda z lahkoto našel; naslednje tri težje, zadnja dva pa komaj ali sploh ne. Medtem bodo nečiste misli in skunjavne že daleč. Drugi svetujejo spet druge vzglede, n. pr. množiti 7 s 3, rezultat spet s 3, naslednji spet

s 3, dokler gre. Boš dejal, da so take vrste sredstva naivna in malenkostna. Toda, nismo mi sami zares malenkostni, ko nas vsaka malenkost postavi na rob greha ali celo vrže?! In zakaj ne bi porabil malenkosti, če pomagajo, da se ubraniš velike nesreče!? Res ne vem, kaj je v tem krivega ali smešnega. Ali je pa le napuh, ki noče priznati slabosti?!

Gotovo bo pomagalo pregnati nevarnosti, če resno obnoviš svoj TRDEN SKLEP, da nočeš grešiti, in s kratko MOLITVICO prosiš Boga ali Devico Marijo za pomoč in varstvo. Tudi MISEL na Kristusovo trpljenje, na smrt in sodbo, na svojo dušo, utegne pomagati. Vse to morda skušnjav samih ne prežene, a prežene nevarnost za greh in prav zaradi te smo dolžni kaj storiti proti njim. S takim ravnanjem pa to dolžnost izpolnimo.

Vsak naj izbere tisto sredstvo zoper skušnjave, ki je zanj BOLJ USPEŠNO. Morda je ali bo sam našel najbolj primerno, posebno če mu je res na tem, da bi ostal čist v mislih in dejanjih. Tudi spovednik mu bo mogel svetovati, če mu razkrije svoje stanje.

Vselej pa je treba imeti PRED OČMI SLEDEČE:

Ne IMEJ VEČEN STRAH pred skušnjavami! Če boš neprestano mislil in s strahom čakal, kdaj pridejo, bodo gotovo prišle. Tudi ne smeš misliti, da ti mora vsak pogled ali vsaka beseda, kadar nista povsem sramežljiva, že zbuditi slabe misli in skušnjave. Nasprotno: skušaj se vzgojiti vsaj v neki meri tako, da ti ne bo vse podobno škodovalo. Tudi si moreš pridobiti delno oblast nad svojimi mislimi.

Skušnjave NAJ TE NE RAZBURILJO in zmedejo; ostani miren in porabi eno ali več naštetih sredstev ali kako drugo. Skušnjava ni greh, in je nekaj naravnega. Dokler ji ne slediš, nisi grešil.

Ne misli, da MORAŠ skušnjave prepoditi tudi, kadar NE MOREŠ. Treba je nekaj storiti proti njim, in s tem odstraniti nevarnost greha, pa tudi če skušnjave ostanejo.

Kadar trajajo dolgo, zadostuje, da SEM IN TJA obudiš voljo ne se jim vdajati; ni pa treba stalno in brez prestanka boriti se proti njim.

Kadar veš, da minejo najhitreje, če SE SPLOH NE MENIŠ ZANJE, tudi to zadostuje.

Imej veliko ZAUPANJE v pomoč božje milosti in zaupaj sam vase! Če imaš res dobro voljo, se ničesar ne boj.

Še to ali ono misel boš našel v naslednjih poglavjih, ko bomo govorili o virih skušnjav in o nečistih mislih, pa še, na koncu, o borbi zoper nečistost in nečisto navado.

Pričujoče vrstice pa so morda nekoliko pojasnile pojme in dolžnosti, ter dale nekaj praktičnih nasvetov za cilj, ki ga imamo pred seboj: pridobiti si trdno krepost čistosti, ki bo kljubovala vsem pretresom, ki jih doživljata človeško telo in duša na poti skozi slabosti do zadnje trdnosti v Bogu, ko ne bo več ne skušnjav, ne borb, marveč ljubezen, mir in sreča brez konca.

DR. IGNACIJ LENČEK

DRUŽINA IN MLADINA

V. ZGREŠENO ZAUPANJE

Prejšnji članek nam je govoril o tem, kako važno je, da otroku zaupaš. Otroku je treba zaupati. A na splošno moremo reči, da starši zlasti danes v mnogočem zaupajo svojim otrokom preveč, da jim dopuščajo svobodo, za katero še niso zreli. Zato jim je ta svoboda le v škodo, često celo v pogubo.

1. DRUŽBA, KINO, KNJIGA itd. Starši prepustčajo otrokom često prehitro, da si sami svobodno izbirajo n. pr. družbo, predstave v kinu, gledališču, časopise in knjige, ne glede na to, ali so dobre ali slabe. Starši se pri tem radi tolažijo, češ: „Saj mu ne bo škodovalo,“ „Otrok se bo že znašel; če bom pa videl (videla) slab vpliv, bom že nastopil (-a) pravočasno.“ Kako zgrešeno je tako ravnanje! Kajti vsakdanje življenje nas uči, da starši nasprotno opazijo slabe vplive na otroka prepozno, to je šele takrat, ko so mu že občutno škodovali in ga pokvarili. Zato imej vedno odprte oči, kam tvoj otrok, pa naj bo star 10, 15, 20 ali 25 let — zahaja, kaj bere, s čim se zabava. Mlajšim to, kar je slabo, kratko in odločno prepovej, starejšim odločno odsvetuj in pojasni svoj nasvet. Če to ne zadostuje, tudi njim to, kar je slabo, prepovej.

A slabe stvari moramo odsvetovati in prepovedovati ne zgolj zato, ker so škodljive, ampak načelno: slabe stvari odklanjamo in jih ne podpiramo, pa naj komu škodujejo ali ne! Zato modri starši otroku, ki bi hotel n. pr. k dvomljiv ali celo k slabim predstavim, dovoljenje odločno odbijejo, ne z izgovorom: „To ni zate, se boš pokvaril!“ Ampak morda takole: „Ne boš šel, ker upam, da si že toliko razsoden da znaš ločiti dobro od slabega, in da si toliko dozorel, pošten in močan, da znaš in hočeš vse, kar je slabo in neprimerno, tudi odločno odkloniti. In ničesar lepega ne pridobiš, zapravljaš pa čas in denar. A kar je glavno: z denarjem bi podpiral slabo ali vsaj dvomljivo stvar, ki bo vsaj temu ali onemu v dušno škodo; pohujšala ga bo ali vsaj vznemirjala; in če plačuješ take predstave, si za to odgovoren tudi ti. Kajti vedi, vedno smo odgovorni drug za drugega in nihče nima pravice brezobzirno in podlo govoriti, češ: 'Kaj so mi mar drugi', ker vsi smo otroci enega Boga, sinovi in hčere istega naroda. Bog in narod pa zahtevata od nas, da drug drugega podpiramo v dobrem in v boju zoper zlo.“ Morda še opozoriš, da bi bilo veliko manj neurečnih, da bi bilo veliko več lepega, poštenega in srečnega življenja med ljudmi, ko bi vsi starši in vsa mladina povsod neizprosno dosledno odklanjali slabo. O priliki morda še poudariš: „Sicer pa, če bi mi prav

iskreno zaupal vse, kar čutiš v sebi ob takih predstavah (knjigi, družbi), ali bi mi ne priznal, da je marsikaj povzročilo tvojo vznemirjenost tudi v tebi in zaposlilo tvojo domišljijo s stvarmi, ki se jih sramuješ in bi jih ne upal pred menoj izraziti v besedah. Ali nisi bil tudi ti po taki predstavi (slabi knjigi, družbi) pri delu bolj raztresen, manj vnet za dobro? Ali nisi omahoval v sicer tako jasnih in trdnih načelih? Glej, ni človeka, pa naj bo še tako močan v sebi, ki bi bil povsem brezčuten za to, kar vidi ali sliši. Vse pusti v nas sledove, dobre ali slabe, ko se tega niti malo ne zavedamo.“

Seveda morajo biti starši dosledni! Tudi sami naj ne zahajajo k zabavam in predstavam in naj ne berejo knjig, ki jih zabranjuje svojim otrokom, če gre zgolj za zabavne in ne za poučne, njim namenjene predstave ali knjige; kajti tudi starši nimajo pravice podpirati slabih, neprimernih zabav ali zabavnih knjig. Čut družabne odgovornosti mora postati močnejši, kakor pa hlastanje po raznih zabavah, pa naj se vrše v kino-dvoranah ali kjerkoli.

2. ZGODNJA ZNANJA. Starši danes otrokom preveč zaupajo zlasti glede zgodnjih znanj. Nekoč so staršem zgodnja znanja med fanti in dekletj povzročala veliko skrbi. Danes pa se zdi, da često staršem, zlasti materam, in otrokom povzroča huđe skrbi prav to, če mlad človek, zlasti dekleta, ostane brez zgodnjega znanja. Kaj naj rečemo k temu? Prav je, da starši doraščajočim zaupajo. A zaupanje ne zamenjajmo z nepreviđnim popuščanjem in naivnostjo v presoji tega, kaj je nevarno ali nenevarno. Zgodnja znanja so brez dvoma zanesla med mladino že silno dosti plitkosti, duhovne nedozorelosti, zapravljanja časa, nepripravljenosti na družinsko življenje in gorja v njem, da o drugih nasledkih ne govorimo. Kajti zaradi zgodnjega znanja je tako fant kakor dekleta s svojo domišljijo, s svojo pozornostjo vedno drugje, skoraj nikdar pa doma sam pri sebi. Svoje dolžnosti opuščata, zanemarjata ali jih opravlja površno, ker zgublja zanje smisel. Mladim ljudem, zlasti dekletu, ki začne z zgodnjim znanjem, je skrb, da si to znanje ohrani, bolj važna, kakor pa je važno spolnjevanje dolžnosti in oblikovanje svojega značaja. Vsa pozornost je usmerjena v razne zunanosti. Zaradi znanja postaja mlad človek notranje nemiren, razklan in zaradi tega celo nespodoben nemoženo zoreti v poštenega, dovršenega, sebi zvestega fanta, oziroma v krepostno sebi zvesto dekleta, kar je vendar prva naloga vsake vzgoje in samovzgoje in resne priprave na prihod-

nost. Zato starši, ki svoje otroke zares radi imajo in jim hočejo zagotoviti dobro, svojim otrokom zgodnjih znanj ne dovoljujejo.

A če hočejo starši to doseči, morajo začeti pravočasno. Ker se znanja začno navadno z zahajanjem v mešano družbo, naj starši otrokom zahajanje v njo zabranijo, če ni zanj resnega vzroka. Dekletu, ki bi že zgođaj, davno pred polnoletnostjo rada sama, brez spremstva staršev oziroma bratov ali sester in brez zadostnega vzroka zahajala v mešano družbo ali celo v družbo fanta, na katerega je navezana, naj mati mirno, a odločno n. pr. takole pojasni:

„Prepričana sem, da bi se v družbi vedla dostojno, da bi spoštovala svojo čast in varovala svoj ponos; prepričana sam, da bi se znala varovati vsake dvomljive, zlasti nespodobne besede in da bi znala odločno odkloniti vsako nespodobno besedo in vedenje, ki bi čeprav le rahlo, moglo žaliti tvojo nežnočutnost, sramežljivost ali vzbuditi v kakšnem fantu le skrito manj primerno misel. Vendar želim, da ne zahajaš v to družbo! Zakaj? Zato, ker ne morem vseh mladih ljudi imeti za tako močne in tako do-grajene značaje, da bi jim taka družba ne vznemirila duše in jih ne odtegnila dolžnostim. Mnoge bi njihov domišljija morda celo zaposlila z neprimerno vsebino in vzbujala v njih neurejena nagnjenja, ki bi vsaj tega ali onega vodila v greh, četudi je v mislih, željah ali pogledih. In kako težko bi mu njegova mati prepovedala zanj nevarno družbo, če bi vsi drugi zahajali vanjo. Vsak, še tako nezodoren in nevzgojen mlad človek bi se proti svojim staršem skliceval nanje. Če greš ti, se drugi mladi ljudje morejo sklicevati tudi nate in s tem postaneš sodgovorna za njih nemir in za morebitno nesrečo. Zato moramo zaradi njih take družbe opuščati. Kajti sreča in poštenje bližnjega nam morata biti več kakor naše ugodje in zabava.

Sicer pa, če mi odkrito priznaš, ali nisi tudi ti sama često po taki družbi zaradi kake besede, pogleda, vedenja, želje postala vznemirjena in manj sposobna za vestno spolnjevanje svojih dolžnosti? Ali ti v taki družbi tu pa tam ne uide kaka beseda, se ne porodi kaka misel ali želja, ki bi je ne upala izreči pred menoj? Glej, taka mešana družba, zlasti zgodnje znanje, jemlje mir, trati čas, povzroča misli, želje in besede, ki vsaj rahlo žalijo ponos in čast, begajo človeka, da ni vsa njegova pozornost posvečena poklicnemu delu. In končno, kar je najvažnejše, mešane družbe in zgodnja znanja povzročajo, da ni vsa pozornost mladega dekleta posvečena skrbi za rast lepega dekliškega značaja, dekliških odlik, ki se tem lepše in pristneje razvijajo, čim več je v dekletu miru, notranje zbranosti in čim več je odmaknjenosti moškemu svetu v ČASU RAZVOJA. Pred Bogom, pred svojo vestjo, pred svojimi bodočimi otroki in pred njih danes še neslutenim očetom pa si dolžna sebe čim lepše vzgojiti, da jim boš mogla prinesiti čim več dušne in srčne lepote in da boš z lastno vzgojenostjo mogla čim lepše vzgojiti svoje otroke. V tem bo tvoja sreča, sreča tvoje družine in sreča tvojih otrok. Tej

sreči na ljubo se je vredno odpovedati mladostnim plitvim zabavam in brezsmiselnemu ljubimkanju. Glej, le s tem dokazuje svojo zrelost, notranjo svobodnost, čut odgovornosti pred sedanjostjo in prihodnostjo, le tako se resno pripravljáš nanjo.“ Ko si tako pojasnila in odklonila nepotrebno zahajanje v mešano družbo ali zgodnje znanje, pri sklepu vztrajaj, pa četudi s tem povzročiš še tako dolgotrajno trmo in jezo ali še toliko solza.

Priljubeno enako moraš nastopiti tudi zoper fanta, ki hoče sklepati zgodnje znanje, preden je kaj upanja na poroko, ali hoče brez zadostnega vzroka v mešano družbo. Dokler namreč svojemu sinu dovoljuješ mešano družbo ali zgodnje znanje, moraš dosledno isto dovoljevati tudi svojim hčeram, ker mešane družbe ali zgodnjega znanja ni brez deklet.

3. IZHODI. Prav tako je treba obsoditi danes zelo razširjeno razvado, da smejo otroci odhajati z doma podnevi ali zvečer in staršem ne povedo ne kam ne za koliko časa, in ko se vrnejo, ne povedo, kje so bili; pa tudi starši tega od njih ne zahtevajo; vse prepustčajo „uvidevnosti“ in „modrosti“ otroka, ki da ima pač svoje skrivnosti, v katere se ne morejo vmešavati. Ta razvada je neodpustljiva malomarnost in lahkomiselnost pri vzgoji, se pravi, je napačno razumevano zaupanje in svoboda, ki je povzročila med mladino že mnogo gorja in je onesrečila že mnogo mladih ljudi za vse življenje, povzročila pa tudi v mnogih družinah veliko neznosnih razmer!

Pravilo, od katerega naj starši ne odstopijo niti za las, mora biti: kakor mora žena obvestiti moža, če gre z doma, kam gre in kdaj se vrne, kakor naj enako obvesti tudi mož ženo, tako in veliko bolj je isto dolžan storiti otrok, ko je še mlad, pa tudi pozneje, dokler živi v oskrbi staršev oziroma pod streho staršev. Mati naj svojemu otroku, n. pr. svoji hčeri, kateri je ta zahteva morda pretežka, pojasni nekako takole: „Razumem, da zdaj, ko si že dorasla, želiš več samostojnosti in zaupanja. Te želje sem le iskreno vesela in prepričana sem, da si s svojo dozorelostjo in poštenostjo te svobode in mojega zaupanja tudi res vredna ter da tega ne boš izrabila za nekaj, kar bi morala prikrivati pred menoj, torej za nekaj slabega. Hočem ti zaupati, a tudi ti zaupaj meni! Saj moreš vse, kar je dobro, mirno zaupati zlasti svoji materi! A če bi videla, da mi ne zaupaš, presodi sama, kako naj sodim o stvari, ki jo menj prikrivaš, in kako bi mogla ti od svoje matere zahtevati, da ona v tem zaupa tebi? Kot tvoja mati sem pred Bogom dolžna skrbeti, da ne boš po moji krivdi utrpela škode. Zato ti vse dobro dovoljujem, slabega pa ti ne želim in te moram pred njim vedno svariti in varovati. In če moram jaz, ko grem z doma, čeprav le za nekaj trenutkov, povedati očetu, kam grem in za koliko časa, ali ni potem toliko bolj razumljivo, da tudi otrok vedno vpraša starše za dovoljenje in jim iskreno pove, kam gre in za koliko časa?“

Otroka opozori, da more svoje starše sicer tudi nalagati, to in ono jim prikriti, a da s tem

KARDINAL FAULHABER UMRL. 12. junija je umrl, zadet od kapi, sloviti in neustraseni monakovski nadškof kardinal Faulhaber, zadnji še izza časa papeža Benedikta XV. Sedaj še živih kardinalov le še 46 in med temi le 17 Italijanov. Pokojni kardinal je bil star 83 let. Bil je sin pekovske družine. Odlikoval se je po svojem znanju in umirjenem nastopu za pravico. Zelo je bil nasproten vsaki ideji, ki je bila pretirana, pa naj je prišla od skrajne levice ali skrajne desnice.

KARDINAL SCHUSTER OPOZARJA. Milanski nadškof kardinal Schuster opozarja vernike in duhovščino, naj bodo budno na straži pred krivoverskim gibanjem laikov, ki noče o cerkveni avtoriteti ničesar slišati. Gibanje se imenuje „Moralno oboroževanje“ (Rearmamento moral) in je zelo nevarno. Kardinal pravi: „To gibanje je posnetek protestantskega sistema, ker hoče postaviti duhove naravnost v stik z Bogom, ne meneč se

sam sebi škoduje najbolj, materi in očetu pa povzroči bolečine, ker vidita svojega otroka na nevarni poti, ki morda vodi v hudo nesrečo. Ko tako otroku stvar pojasniš, brezpogojno in dosledno zahtevaj, da te tako fant kakor dekle vedno prosi za izhod in ti tudi pove, kam želi iti in za koliko časa; vsaj tu in tam se tudi prepričaj, ali ti je povedal resnico. Če te je kdaj nalagal ali če se ne drži dogovorjenega časa, mu nepotrebne izhode strože omeji; v hujšem primeru pa vsaj za nekaj časa sploh prepovej.

Da pa starši otroku to tako važno zahtevo čim bolj olajšajo, naj se oče in mati ob izhodu iz hiše res vedno drug drugega obveščata, kam in za koliko časa kateri kam gre. Zlasti pa mora otrok iz vsega ravnanja svojih staršev zares živo čutiti, da ga imajo radi in da vse, kar od njega zahtevajo, zahtevajo zgolj zato, KER MU HOČEJO DOBRO. Tako bo trok zahteve staršev veliko lažje razumeval in se jim pckoril iskreno in radevolje!

DR. RUDOLF HANŽELIČ

za Cerkev. Je enako nevarno za katoličana kot za nekatoličana, ker nudi okrnjeno in osebno vero in moralo brez verskih resnic, brez načel o avtoriteti, brez razodete vere, z eno besedo, to gibanje navaja k samovoljnemu verovanju.“

Obsojajoč to zmotno, se kardinal poslužil Dantejevih besedi, ki naj bodo merilo: „Imate Staro in Novo zavezo sv. pisma. In na podlagi tega vas bo vodil pastir, kar vam bo zaodstno za zveličanje.“

SEZNAM KRŠČANSKE UMETNOSTI. Newyorški nadškof kardinal Spellman je v papeškem zavodu za krščansko starinoslovje (arheologijo), slovesno izročil fotostatistični posnetek Seznama krščanske umetnosti vseučilišča v Princetону ter ga podaril Vatikanski knjižnici. Posnetek je edinstven na celem svetu. Vsebuje 100.000 fotografij in 500.000 bibliografičnih zapiskov. Sestavo seznama so delali 35 let in potrošili 750.000 dolarjev. Posnetek Seznama je pa veljal 50.000 dolarjev.

PRAŠKI NADŠKOF PRED SODISCE. (Kristjane pred leve!) Skoro bi lahko rabili ta podnaslov, ako se spomnimo, kako so stari pogani kričali, kadar so zvedeli za kake nove aretacije prvih kristjanov in si pozeleli človeške krvi, kot zvetine nikdar site ali ljudžrci, katerim tako tekne človeško meso.

Češki komunisti pripravljajo sodni postopek proti praškemu nadškofu mons. Beranu in budjejeviškemu škofu Hlouchu.

S to razpravo, ali bolje sodno farso, ki je pa vedno zelo tragična, hočejo „okrepiti“ dokaze, da „češka klerikalna reakcija sabotira socialistične pridobitve in narodno obnovo“.

Nadškof Beran je bil že več kot pred enim letom izgnan iz svoje stolice neznano kam, ker ni „sodeloval“ z boljševiskim režimom; škof Hlouch pa je pred nekaj tedni bil izgnan zaradi svojega delovanja v opreki s „cerkvenimi zakoni v republiki“.

DUHOVNICI NA PRISILNEM DELU. „New York Times“ ima poročila iz Pariza, da je na Čehoslovaškem znanih 51 prisilnih taborišč, v katerih gonijo komunisti katoliške duhovnike na prisilno delo. Poročilo pravi, da je več bivših starodavnih samostanov in redovnih hiš spremenjenih v ječe, kamor zapirajo duhovnike in redovnice, ki so odrekli svoj pristanek komunističnemu režimu. Do zob oborožene varnostne straže gonijo te posvečene osebe v tovarne, žage, rudnike, nasipe in jezove ali na državna posestva. Redovnice pa morajo delati v tovarnah nogavic, pletenin ali na drž. posestvih. „New York Times“ javlja tudi primere, da so bili duhovniki pomorjeni brez sod. postopka pod namišljenim kršenjem zakona in drugi duhovniki zopet odvedeni, da jih uporabljajo za zdravniške poskuse.

DUHOVNE VAJE IN OBNOVE VODIJO KOMUNISTI. Da je zmeda še večja, vodijo rdeči tudi duhovne vaje, obnove in romanja na Čehoslovaškem. Vso skrb morajo prevzeti „ljudski“ duhovniki. Vse katoliško udejstvovanje stoji pod nadzorstvom vohunov in propagandistov iz Moskve.

Sam režim hoče, da so cerkve odprte. Za-

to jih podpira in obnavlja. Toda nastavlja le „ljudske“ duhovnike, katerih pa narod ne mara in zato tudi ne poseča tega „bogoslužja“. Duhovniki se zelo hitro menjajo, da ljudstvo niti ne ve, ali so pravi ali „ljudski“ (režimski). Po njih govorih pa jih prepozna-jo, ker ti priporočajo vpis v delovne brigade za „prostovoljno“ nedeljsko delo in hvalijo vse pridobitve „novega socialnega reda“. Med tem pa duhovniki, zvesti škofom, sploh ne pridigajo.

Čehoslovaški katoličani se čutijo okrepljene, ko poslušajo radijske oddaje Vatikana, Glas-a Amerike, BBC, Svobodne Evrope in Radio Francija.

Svoje versko življenje si utrjujejo z družinskimi molitvami. Svoje otroke poučujejo družinski očetje sami kar doma.

ZAPLEMB A VSEH CERKVENIH DRAGOCENOSTI. Vatikanski radio poroča, da so dobila vsa škofijstva na Češkem nalog od finančnega ministrstva iz Prage, da „shranijo takoj v državnih bankah vse vrednostne predmete iz srebra in platine, ki se nahajajo po katoliških cerkvah.“

Razen tega je urad za cerkvene zadeve obvezal vse župnike pod najstrožjimi kaznimi, razložiti vernikom, da je bila podvzeta ta mera zaradi nevarnosti bombardiranja od strani avionov zahodnih veselil, ki preletavajo češkoslovaško ozemlje.

Na ta način, pravi napovedovalec vati-kanskega radija, bo komunistična stranka zape-nila dragocene kovine v vrednosti več mili-jonov čeških kron.

ZLOBNE NAKANE. Komunistični režim na Čehoslovaškem govori navdušeno o „le-poti ljubezni“ in o „časti materinstva“ 15 tisočem redovnicam, ki so bile pregnane iz svojih samostanov leta 1950 v kazenska ta-borišča za prisilno delo, namenoma zanje, da bi zlomili njihove obljube devištva.

Mnoge delajo po tovarnah in vsled po-manjkanja bolničark tudi po bolnišnicah (seveda v civilnih oblekah), kjer smejo go-voriti le z „ljudskimi“ duhovniki.

Zanje so posebni tečaji, katerih se morajo vse udeleževati. Na konferencah govore o „zakrknjenosti in samoljubju redovnega živ-ljenja“ in o „veselju v normalno-svobodnem življenju“.

NEZAUPANJE DO „LJUDSKIH“ DUHOVNIKOV. Začetkom maja je budimpeštanski radio priredil konferenco za delavce, ki je obravnavala zadevo vere.

„Kdor je pravi marksist, mora sovražiti vsako vero. Zato je treba skrbno opazovati tudi „ljudske“ duhovnike, čeprav se jih ne sme zamenjati z reakcionarnimi.

„Čeprav je šla „ljudska“ duhovščina so-glasno z našim političnim programom, so ven-dar idejne razlike med njimi in nami. Mi gle-damo na svet znanstveno, duhovščina pa gle-da na podlagi svoje vere.“

„Ali naj zaupamo komunistu, ki stoji pod vplivom neznansvenih čudežev in nadnaravnih moči? Član partije, ki se udeležuje ver-skih obredov in pošilja svoje otroke k vero-

uku, ne le da stopa po opolzkih tleh, temveč podpira reakcionarje. Partija pričakuje, da bodo njeni fuukcionarji trdno in znanstveno ukoreninjeni v naukih Marxa in Lenina.“

In kaj pravi Tito?... Isto pesem poje. Ubogi „ljudski“!

POL URE GOVORIL S SVOJO MATERJO.

Po verodostojnih poročilih iz Dunaja, je smel kardinal J. Mindszenty, komunistični jetnik na Madžarskem, govoriti pol ure s svojo ma-terjo. Obisk se je izvršil v ječi v mestu Vac (v severni Ogrski ob Donavi). Semkaj so pripeljali kardinala in mater, vsakega iz svojega kraja. Med pogovorom kardinala z materjo so bili navzoči še štirje policaji.

VEČERNE MAŠE. Kot v mnogih deželah pod komunistično tiranijo, tako so tudi na Poljskem dovoljene maše ob nedeljah popold-ne oz. zvečer, da morejo zadostiti nedeljski dolžnosti tudi tisti, ki so primorani prihajati na „prostovoljno“ nedeljsko delo. Dopoldne seveda morajo poleg dela poslušati tudi mar-kistične kurze.

76 LETNI NOVOMAŠNIK. V Trento v Ita-liji je bil posvečen v mašnika 76 let stari dr. Bonfiglio Paolazzi, bivši narodni poslanec du-najskega parlamenta, ko je Trento še pripa-dal avstro-ogrski monarhiji pred prvo svetov-no vojno.

VZPODBUDNO ROMANJE. 19. junija letos je iz Rima odpeljal vlak 435 bolnih duhov-nikov v Lurd na Francoskem. — Sedem ško-fov vodi to izredno romanje. Okrog votline bodo postavili 100 prenosnih oltarjev za te bolne romarje.

O. KRIZOSTOM ZEMLJAK

12. marca t. l. je v Gospodu zaspal o. Kri-zostom Zemljak, trapist v Rajhenburgu, po ukinitvi samostana pa upravitelj župnije Leskovec pri Krškem. Njegov oče, trden kmet pri Sv. Antonu blizu Rajhenburga, a pravtako trezen krščanski mož, je s solznimi očmi za-hvaljeval Boga za izredno milost, da si je izbral pet njegovih otrok za Svojo službo ter je pozval dva sina k trapistom, tri hčere pa k usmiljenkam. — Blagi pokojnik je bil v samostanu tudi sloveč sadjar, potem ko je nekaj let bival v Afriki, kjer je pomagal usta-navljati novo redovno naselbino blizu Alžira, ko je pa skrb za to ustanovo prevzel neki francoski samostan, se je o. Krizostom vrnil malo pred drugo svetovno vojno v Rajhen-burg. Po razpustu samostana pa je prevzel župnijo Leskovec, kjer je vzdrževal tudi več bivših usmiljenk, ki niso vedele kam. Pred dobrim letom je obolel na raku v želodcu. Po operacijah v Brežicah in Novem mestu se je preselil, v grozovitem trpljenju, k svojemu bratu o. Gabrielu, ki je vikar v Rajhenburgu. Tam mu je stregla njegova sestra, bivša usmiljenka. Pri svojih župljanih je bil zelo priljubljen, zato so hoteli imeti njegovo tru-plo na svojem pokopališču. Pogreb je bil jako slovesen. Udeležilo se ga je 25 duhovnikov, ljudstva pa brez števila. Obrede je opravil g. opat Pij Novak s pokojnikovimi redovnimi sobrati. — Naj počiva v miru!

Doma TUJEM INNA

KAKO JE S SVOBODO CERKVE V SLOVENIJI ?

Iz Slovenije prihajajo zadnje mesece poročila, da državne oblasti nastopajo ostreje zlasti proti učiteljstvu in dijaštvu, ki hodi v cerkev in se udeležuje verskega življenja. Komunistična stranka je v posebni okrožnici razložila svojim članom, kako morajo komunisti soditi o veri in kako morajo nastopati proti Cerkvi, da bo uspeh čim večji. Načelo, da je vera zasebna stvar državljanov, je taktično načelo, ki ureja trenutno razmerje med državo kot tako in njenimi člani. Ne velja pa to načelo za komuniste. Komunist ne sme imeti vere. Biti mora prepričan materialist in ne more pripadati kakemu „idealističnemu“ svetovnemu nazoru. Proti veri je treba nastopati tako, da je čim manj hrupa. Ne delati mučencev. Treba je bolj poučevati in prepričevati.

Pritožbe vladnih krogov glede vere dijaštva in učiteljstva

Pouk in vzgoja v jugoslovanskih šolah se mora vršiti na osnovi dialektičnega materializma. Iz govora, ki ga je imel 15. marca letos Tito pred zastopniki kongresa Zveze jugoslovanskih dijakov, pa razberemo, da uspehi teh šol niso veliki. „Pri nas se zadnje čase,“ je govoril Tito, „javljajo razne nezdrave okolnosti. Ne samo po vseučiliščih, marveč tudi med osnovno in srednješolsko mladino in v raznih gospodarskih šolah... Ne smemo dovoliti, da bi se pod videzom cerkvenih obredov zastrupljala naša mladina... Resnica je namreč, da je zadnje čase naša mladina začela padati zopet pod vpliv vere... Tega ne opažamo samo pri mladini na splošno, marveč celo med komunisti samimi... V kolikor gre za vzgojo novega človeka in novih ljudi, žal res nimam razloga, da bi se pohvalno izrazil o naši univerzitetni mladini.“ Podobno kot Tito tožijo tudi nižji komunistični funkcionarji, ki imajo opravka s šolo. Naj navedem vsaj en zgled. „Slovenski poročevalec“ pripoveduje v članku „Profesor teologije dr. Fabijan si je snel krinko“, da je ravnatelj klasične gimnazije M. Ravbar na sestanku staršev dne 24. aprila razlagal, da je učni uspeh dijakov njegove gimnazije dober, slabše pa je z moralno-politično vzgojo. „V mnogih družinah se s sistematičnim kritiziranjem naše socialistične graditve, z zlonamernim objektivizmom in moralnim relativizmom skuša sproti rušiti vse, kar z največjim trudom grade vzgojitelji. Zlasti pa zanaša na moralno področje zmedo katoliška

hierarhija, ki izrablja verska čustva v politične namene in prireja apologetična predavanja, v katerih polemizira z znanstvenimi izsledki, ki se popularizirajo v šoli. To njeno delovanje ima za posledico pospeševanje moralnih konfliktov v naši mladini, ki imajo v nekaterih primerih pogubne učinke.“ Na tem sestanku se je pogumno oglasil teološki profesor dr. Fabijan in govoril, da šola nima pravice vnašati v vzgojo dialektični materializem, ki je neznanstven; moralno krizo mladine je povzročila vzgoja na podlagi dialektičnega materializma.

Preganjanje vernih učiteljev

Začel se je ostrejši kurz proti učiteljem, ki se še upajo povedati v šoli kako krščansko misel in ki še hodijo v cerkev. Tako je med drugimi „okrajni svet za prosveto in kulturo Novo mesto“ s prvim aprilom odpustil štiri take učiteljce. „Slovenski poročevalec“ v članku o tem odpustu piše takole: „Te so seveda zagnale vik in krik, češ da so bile odpuščene zato, ker so hodile k maši. Da, tudi zato so bile odpuščene, ker so bile kuhane in pečene v cerkvi! Kaj bi slepomišili! Naša ustava sicer zagotavlja slehernemu državljanu versko svobodo in zaradi tega, ker hodi v cerkev, pri nas še nihče ni bil preganjan.“ (Ta stavek se s prejšnjim pač ne ujema!) „Toda, ali smo zato dolžni, da gledamo religiozne ljudi tudi v socialistični šoli, da uče eno, s svojim osebnim zgledom pa propagirajo drugo in tako demantirajo sami sebe ter zavajajo mladino v nejasnost in dvome? Ne, takih dvoličnežev v socialistični šoli prav gotovo nismo dolžni trpeti in smo jih že predolgo trpeli, ker šola ni pekarna ali čevljarška delavnica, kjer je pač vseeno, če pripadajo mojstri in pomočniki temu ali onemu svetovnemu nazoru.“

Načelo, da učitelj ne sme biti „dvoličnež“, je popolnoma pravilno. Na žalost se nekoč pri nas ni upoštevalo. Usodna zmotna je bila, da so oblasti trpele v šolah komunistično usmerjene učitelje in profesorje. Odpustiti pa sedaj učiteljico iz službe zato, ker hodi v cerkev, gotovo ni v skladu z državno ustavo, ki zagotavlja slehernemu državljanu versko svobodo. Prav tako ni v skladu s trditvijo, da „pri nas še nihče ni bil preganjan zaradi tega, ker hodi v cerkev“. Ali tak odpust iz službe po dolgih letih službovanja ni preganjanje?

Okrožnica škofa Vovka in napad dr. M. Breclja nanjo

Apostolski upravitelj ljubljanske škofije Anton Vovk je izdal 30. aprila letos okrožnico „O izražanju verskega prepričanja“. V njej opozarja vernike, „naj se zavedajo, da so včasih dolžni doprinašati za vero tudi herojska dejanja in da bodo z božjo milostjo za taka dejanja sposobni“. Svetuje vernikom, kako naj se vedejo ob posameznih prilikah, ko jih državna oblast preganja zaradi njihovega verskega prepričanja.

Ta okrožnica je vzbudila veliko protestov z režimske strani. Oglasil se je sam podpredsednik slovenske republiške vlade dr. Marijan Breclj s člankom „Sovražniki na delu“, ki je bil priobčen najprej v „Borbi“, potem pa v 119. številki „Slovenskega poročevalca“. Piše tega članka je, kakor rečeno, zelo visok vladni funkcionar, po strokovni izobrazbi jurist in izšel je iz katoliškega oziroma krščansko-socialističnega kroga. Zato je vredno, da se ustavimo ob tem članku, ki ga je napisal vsekako odgovoren človek.

Članek predvsem napada škofa Vovka, namen, ki da ga je imej z okrožnico, in Vatikan. „Ali morda misli,“ piše o škofu Vovku, „da mu je dal dogodek v Novem mestu — kjer ga je pred neodgovornim dejanjem enega človeka (katerega je za to sodišče kaznovalo) zaščitila državna oblast — proste roke za rovarjenje zoper državo?“ Škofovi okrožnici očita članek, da nesramno kleveta jugoslovansko oblast, da hujska ljudi zoper oblast, da daje navodila, kako se je treba boriti zoper prosvetno politiko in državno oblast. Končno okrožnica „še enkrat dokazuje izdajstvo narodnih interesov slovenskega naroda. Ni naključje, da je poslal škof Vovk to okrožnico ravno v času, ko se za našim hrbtom odloča o usodi Slovencev v coni A. Namen okrožnice je, podpreti tuje sovražne interese.“ „Ta okrožnica je jasen dokument, da odbija katoliška cerkev sodelovanje z našo državno oblastjo. Jasno je pokazala, da so nekateri njeni vodilni ljudje odkriti zagovorniki in branilci sovražne politike reakcionarnih sil v svetu, ki je pod vplivom Vatikana naperjena zoper našo državo. Z lažjo in klevetanjem želijo ustvariti v svetu mišljenje, da je vera v Jugoslaviji hudo preganjana.“ O Vatikanu pravi dr. Breclj, da „mu ni do vere, ki živi v našem preprostem človeku. Njemu gre le za oblast. „Oficielna katoliška cerkev v Sloveniji v imenu vere spletkari, želeč utrditi v Jugoslaviji svoje vatikanske reakcionarne politične interese.“ „Zato jasno in nedvomno obsojamo pred domačo in svetovno javnostjo to politiko diktature vmešavanja Vatikana in tujih reakcionarnih elementov v naše notranje razmere in zahtevamo, da se z ustreznimi ukrepi onemogoči to stalno hujskanje in vznemirjanje ljudi, ki žele v svoji domovini živeti in delati v miru.“

Iz trte izviti izpad

Ti izpadi proti škofu in Vatikanu kakor tudi podtikanje namenov, ki naj bi jih okrožnica imela, prav tako spravljanje okrožnice

v zvezo z zunanjo politiko zavezniških držav, nimajo nič opraviti z vsebino okrožnice. Taki očitki so na dnevnem redu v komunističnih državah. Vsa svetovna javnost jih že dolgo časa pozna. So nedokazani, iz trte izviti in pri komunistih kaj priljubljeno sredstvo, kako se rešiti kake zadrege. Škoda, da se je dr. Marijan Breclj tudi spustil na to pot.

Ali je Cerkev v Jugoslaviji svobodna ali ni?

Vprašanje, na katero je treba odgovoriti, je to: ali sta katoliška Cerkev in vera v Sloveniji preganjani ali nista; ali uživata svobodo, kot jo imata po sodobnih svobodnih državah, ali je nimata. Na državni strani se zatrjuje, da je vera svobodna; na cerkveni strani pa trdijo, da Cerkev in vera nista svobodni in da državljanom, ki izpolnjujejo verske dolžnosti, organi državnih oblastí delajo različne sitnosti in krivice. V tej debati, ki pa ni na papirju, marveč se vrši v življenju, se na obeh straneh sklicujejo na določbe veljavne jugoslovanske ustave. Zato si oglejmo najprej te določbe, čeprav dobro vemo, da se dostikrat ustava in praksa ne skladata.

Ustavne določbe

Čl. 25 jugoslovanske ustave se glasi:

(1) Državljanom je zajamčena svoboda vesti in svoboda veroizpovedi.

(2) Cerkev je ločena od države.

(3) Verske skupnosti, katerih nauk ne nasprotuje ustavi, so svobodne v svojih verskih stvareh in v izvrševanju verskih obredov. Verske šole, ki pripravljajo duhovniški naraščaj, so svobodne, toda pod splošnim nadzorstvom države.

(4) Zloraba cerkve in vere v politične namene in politične organizacije na verski podlagi so prepovedane.

(5) Država lahko materialno pomaga verskim skupnostim.

V čl. 38 določa zadnji odstavek: „Šola je ločena od cerkve.“

Besedilo, kakor je v odst. 1 v čl. 25, je nekaj navadnega v državnih ustavah. Območje te svobode vesti in veroizpovedi se navadno umeva kot zgolj notranje. Zaradi te svobode država ne more zahtevati od državljana, da mora imeti določeno vero ali da se mora določeni veri odreči. Take notranje svobode n. pr. ni priznavala stara rimska država. Tudi za časa reformacije še ni bila priznana taka svoboda. Takrat si moral pripadati določeni veri. Od 18. stoletja pa je začela prodirati v državne ustave misel, da je treba zajamčiti državljanom notranjo svobodo vere. Svoboda vere se takó priznava državljanom, ni pa s tem priznana svoboda cerkve. Ker pa je v modernih ustavah zajamčena državljanom svoboda združevanja — tako tudi v 27. členu jugoslovanske ustave — zato pač ni mogoče braniti državljanom, da bi se ne smeli združevati za verske namene. Po odst. 4 čl. 25 jugoslovanske ustave so le politične organizacije na verski podlagi prepovedane. Od svobode veroizpovedi pa je treba razlikovati

svobodo izražati veroizpoved, zlasti na javen način, in pa svobodo, širiti veroizpoved. Te dvojne svobode odst. 1 čl. 25 jugoslovanske ustave ne zajamčuje. Zato se na ta odstavek ne moreš sklicevati, kadar se kdo pritožuje, da državna oblast sama ali kdo drug omejuje ta svobodo v izvrševanju ali širjenju veroizpovedi.

Ostali odstavki čl. 25 kakor tudi navedeni odstavek čl. 38 jugoslovanske ustave pa poznajo cerkev oziroma versko skupnost. Cerkev je po ustavi ločena od države. To pomeni v pravnem jeziku, da prizna država cerkev kot navadno društvo (zasebno pravna korporacija). V prejšnji Jugoslaviji je bila cerkev priznana za javno pravno korporacijo, torej za društvo, ki je uživalo predprave, katerih niso imela navadna društva. Tudi šola je po ustavi ločena od cerkve. Na to ustavno določbo so se začeli sklicevati letos, ko so odpravili zadnje sledi poučevanja verouka v državnih šolskih prostorih in iztisnili teološke fakultete iz vrst državnih učnih zavodov.

Svoboda Cerkve je ustavno omejena

Svoboda Cerkve je po ustavi zelo omejena. „Verske skupnosti, katerih nauk ne nasprotuje ustavi, so svobodne v svojih verskih stvareh in v izvrševanju verskih obredov.“ Jugoslavija je komunistična ali kakor pravijo sedaj njeni ideologi „socialistična“ država. Po odst. 1 čl. 1 kazenskega zakonika, ki velja v Jugoslaviji od 1. julija 1951., je namen tega kazenskega zakonika med drugim tudi varovati „socialistično družbeno ureditev“. Nauk katoliške Cerkve pa nasprotuje „socialistični družbeni ureditvi“, zato tudi ustavi izrazito socialistične ali komunistične države. Iz tega sledi, da strogo po besedilu ustavi izrazito socialistične ali komunistične re biti svobodna „v svojih verskih stvareh in v izvrševanju verskih obredov“. Državna oblast pa ji za enkrat še „dobrohotno“ pušča to svobodo, ki pa se po ustavnem besedilu samem dejansko reducira le na opravljanje liturgije. Toda še v tej stvari Cerkev ni popolnoma svobodna. Duhovniki morajo dobiti razne dovolilnice od državnih oblasti, da smejo izvrševati liturgične funkcije. Še celo semenišča so „pod splošnim nadzorstvom države“. Kaj more tako „splošno nadzorstvo“ obsegati, si moremo predstavljati. Določba, da so „verske šole, ki pripravljajo duhovniški naraščaj, svobodne“, je precej dvomljive vrednosti, če je dostavljeno „pod splošnim nadzorstvom države“, zlasti še, če je ta država komunistična ali, kakor se imenuje, socialistična.

Analiza dr. Brecljevih izvajanj o svobodi Cerkve

Dr. Marijan Breclj v zgoraj navedenem članku dokazuje, da je vera v Sloveniji svobodna. Prvi dokaz mu je sama okrožnica škofa Vovka. „Ali bi škof Vovk mogel izdati tako okrožnico, ali bi se sploh upal kaj takega storiti, če bi bila cerkev v Sloveniji preganjana?“ Vsi vemo, da je okrožnica prevzvišenega go-

spoda škofa Vovka junaško dejanje, ki so ga vsi nekomunistični Slovenci iz srca veselili. Iz zgodovine tudi vemo, da so katoliški škofje že velikokrat zastavili svoje glave, ko je šlo za obrambo verskih interesov njihovih vernikov. Nerazumljivo pa je, kako je mogoče iz takega ravnanja sklepati na versko svobodo ali na to, da Cerkev ni preganjana. Res je samo to, da državna oblast še ne nastopa tako ostro z vsem svojim aparatom proti Cerki, da bi preprečila vsako zvezo med škofom in duhovniki ter verniki.

Dr. Breclj trdi nadalje: „Zaradi same vere ni bil pri nas nihče nikoli preganjan.“ Piše tudi: „Vselej smo spoštovali in bomo spoštovali svobodo verskega prepričanja in njegovega izražanja.“ Ali ni zapisal malo preveč? V isti sapi namreč sam dostavlja: „Razumljivo je, da šolsko izobraževanje in splošna vzgoja mladine ne moreta temeljiti na načelih nekih idealističnih nazorov in na mistiki.“ Ta načela „nekih idealističnih nazorov“ in ta „mistika“ morejo biti v Sloveniji le katoliška vera in njena načela. Torej vzgoja v Sloveniji ne more sloneti na krščanskem temelju. Tisoč let so bili Slovenci katoličani, sedaj kar naenkrat ne morejo več biti. Zakaj ne? „V socialistični Jugoslaviji,“ odgovarja dr. Marijan Breclj, „temelji in bo temeljilo izobraževanje na znanstvenih dognanjih.“ Ta „znanstvena dognanja“ pa so, česar dr. Breclj tukaj ne pove, dialektični materializem, ki je v pravem znanstvenem svetu že zdavnaj obsojen kot neznanstven.

Nelogična izvajanja

Čudna je logika dr. Marjana Breclja. Po njegovem se v Jugoslaviji spoštuje svoboda verskega prepričanja in njegovega izražanja. Jugoslovanska ustava, kakor smo videli, ni tako širokogrudna. Če se spoštuje „izražanje verskega prepričanja“, zakaj učiteljica, ki hodi v cerkev, ni vredna, da ji „država daje kruh in nagrado“? Kakšna svoboda „verskega prepričanja“ je, če za to, ker hodiš v cerkev, ne moreš biti učitelj ali sodnik ali oficir ali ne smeš hoditi v srednje šole? Kaj si predstavljajo oblastniki v Sloveniji „pod svobodo izražanja verskega prepričanja“?

V odst. 1 čl. 25 jugoslovanska ustava zajamčuje državljanom notranjo svobodo vere, ne pa nje zunanje zlasti javno izražanje. Če ima dr. Marijan Breclj pred očmi le to notranjo svobodo, potem ima deloma prav, ko piše: „Zaradi same vere ni bil pri nas nihče nikoli preganjan“. Res še nismo srečali, da bi v Jugoslaviji koga zato preganjali, ker veruje, da je Kristus Bog, Marija mati božja in da je v presv. Evharistiji pod podobo kruha navzoč Jezus Kristus, Bog in človek. Samo komunistična partija zahteva od svojih članov, da so prepričani materialisti, in jih preganja, če niso. Zakaj načelo, da je vera zasebna stvar, je po komunističnem nauku le taktično načelo, ki naj v prvem času ureja razmerje med državo in državljanji, kateri se še drže verskih tradicij. Za komuniste same pa vera ni zasebna stvar. Komunist ne

sme pripadati nobeni veri; biti mora popoln materialist. Ker se torej od komunistov pod kaznijo zahteva, da zavržejo vero, zato pravimo, da ima dr. Breclj deloma prav, ko trdi, da zaradi same vere ni bil še nihče preganjan.

„Po naši ustavi,“ piše dr. Marjan Breclj, „je cerkev ločena od šole in zato ni nobeni verski dogmi ali vplivu v kakršni koli obliki prostora v vzgoji mladine v državnih šolah.“ Ta razlaga ustavne določbe je svoje vrste. Ker je država odtegnila šole vplivu Cerkve, mora biti po mnenju dr. Breclja vzgoja v državnih šolah brezbožna in materialistična! Nobena verska dogma namreč ne sme imeti prostora v vzgoji! Noben učitelj torej ne sme v šoli imeti vere v Boga, čeprav mu svobodo glede vere slovesno zagotavlja prvi odstavek čl. 25 jugoslovanske ustave.

Čudni pojmi o svobodnem izražanju verskega prepričanja

Sicer pa ta notranja svoboda ni isto kakor svoboda izražanja verskega prepričanja ali celo njegovega širjenja. Vera tudi ne pomeni samo bogočastnih dejanj, marveč seže veliko dalj, kot ve iz katekizma že vsak otrok. Če v Sloveniji državna oblast ne brani duhovnikom maševati po cerkvah, s tem še ni rečeno, da vlada v Sloveniji popolna svoboda veropredavanja in njegovega širjenja. Rečeno je s tem samo to, da maševanje ni prepovedano. Dokler duhovniki ne bodo smeli pridigati o celotnem verskem in nravnem nauku, dokler bo prepovedano otroke poučevati v krščanskem nauku v cerkvi in zunaj nje, dokler ne bodo dovoljena sodobna sredstva za širjenje krščanskega nauka, kot sta tisk in radio, dokler bodo državna oblast in državne organizacije naravnost ali posredno ovirale obisk cerkva, dokler bodo duhovnike ovirali in špi-onirali pri njihovi dušnopastirski službi in jih bodo zaradi nje državne oblasti klicale na odgovor, toliko časa v Sloveniji ne bo one minimalne verske svobode, ki jo katoliška Cerkev pri svojem delu potrebuje in katero uživa po vseh sodobnih svobodnih državah.

Namišljena svoboda verskega združevanja in tiska

Zadnji odstavek čl. 25 jugoslovanske ustave določa, da država lahko materialno pomaga verskim skupnostim. Za dokaz, da vlada v Sloveniji verska svoboda in da je zato okrožnica škofa Vovka neosnovana, navaja dr. Marijan Breclj tudi „dejstvo, da imajo katoliški duhovniki v Sloveniji svoja posebna združenja in zadruge, da se popravljajo cerkve in bogoslovja (n. pr. v Vipavi), da imajo svoj tisk, da sprejema veliko število duhovnikov plačo iz državnega proračuna itd.“ Finančna podpora Cerkve s strani države, ki jo dovoljuje jugoslovanska ustava, kakor tudi to, da dejansko podpira država v nekaterih stvareh Cerkev, še nikakor ni dokaz, da ima katoliška Cerkev v Sloveniji svobodo v bistvenih rečeh; med take bistvene reči pa spada

n. pr. poučevanje otrok v verskih in nravnih resnicah. Dr. Marijanu Breclju se očitno zdi velik dokaz za versko svobodo, da imajo „katoliški duhovniki v Sloveniji svoja posebna združenja in zadruge, da imajo svoj tisk“. Kako pa je s temi posebnimi „združenji“ in tiskom, vsi dobro vemo. Saj si pod temi „združenji“ drugega ne moremo misliti kot „Cirilmetodijsko društvo“ in pod tiskom glasilo tega društva, ki se imenuje „Nova pot“. Društvo in glasilo nikakor nista cerkveni ustanovi, marveč sta le dokaz, da cerkvena hierarhija danes v Sloveniji nima toliko svobode, da bi mogla vzdržati red in disciplino v kleru. Vladno časopisje namreč samo priznava, da je nastalo omenjeno društvo proti volji škofov.

V domovini verske svobode ni!

Prave svobode vere in izražanja verskega prepričanja, kakor jo umeva svobodni svet tostran železne zavese, v Sloveniji ni. Tudi Cerkev ne uživa tiste najmanjše mere svobode, ki ji je potrebna, da more opravljati svojo nalogo na uspešen način. Kristus namreč ni naročil apostolom, naj opravljajo le božjo službo v kakih zaprtih prostorih, marveč jim je ukazal: „Pojdite in učite vse narode; kršćujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spelnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal“ (Mt 28, 19 in 20). Kaj jim je zapovedal, more vsakdo brati v evangeliju. Med temi zapovedmi je tudi ta: „Pustite otročiče in ne branite jim k meni priti, zakaj takih je nebeško kraljestvo“ (Mt 19, 14). Te besede bi morali vklesati na pročelja ljudskih šol. V Sloveniji pa se morajo danes otročiči že v prvi mladosti zastrupljati z neznanstvenim dialektičnim materializmom.

A ljudstvo se razkristjanjevanju junaško upira

Ljudstvo se v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji upira razkristjanjevanju. Sam Tito je to priznal v razgovoru, ki smo ga omenili v začetku. Inozemski poročevalci, ki zaidejo v Jugoslavijo, poročajo, da so cerkve polne pri božji službi. Prirejajo se apologetična predavanja, ki branijo temelje krščanskega svetovnega nazora, kakor nam pove pritoževanje ravnatelja ljubljanske klasične gimnazije. Vsa ta dejstva kažejo na močno odpornost vernih množic v Jugoslaviji, niso pa seveda noben dokaz za to, da tam vlada verska svoboda. Odpornost katoliškega ljudstva ob vsakem verskem preganjanju navadno narašča.

Voditelji današnje Jugoslavije, socialistične države komunističnega kova, naj bi pošteno priznali, da po njihovem nazoru, ki ga hočejo z vso silo uvesti na vseh popriščih zasebnega, socialnega in javnega življenja, ni mesta za svobodo krščanske, zlasti še katoliške vere.

Prave svobode vere in Cerkve danes v Sloveniji ni, četudi so cerkve še odprte in se še opravljajo sv. maše ter dele zakramenti in se sme tudi vsak dan nekoliko pozvoniti.

Dr. Alojzij Odar

VESTI IZ KOROŠKE

Svetovna javnost molči o slovenski Koroški in vendar se tudi pri nas marsikaj dogaja.

Tako smo imeli v postu v **Domu duhovnih vaj v Šmarjeti v Rožu enajst tečajev duhovnih vaj za posamezne stanove**. Vodili so jih č. gg. dr. Cigan, prof. Mihelič, g. Luskar, g. Rovan, g. Nemeč.

Za Podjuno pa je bilo prirejenih v Tinjah dvanajst tečajev. Voditelji teh tečajev so bili č. gg. dr. Hornböck, g. dekan Koschier, g. Millionig, g. Srienec, g. Kaselj, g. Valjavec.

Celo župnijske kuharice so imele svoj tečaj, ki ga je vodil č. g. dekan Zechner.

Udeležba je bila pri vseh tečajih dobra. Posebno mladina si je nabrala mnogo notranje koristi in novega navdušenja za lepo krščansko življenje. Poleg tega pa se je utrdila vez med mladino posameznih far.

Dušnopastirski urad je objavil število mladih, ki so napravili lani in letos **duhovne vaje**. Število udeležencev iz vrst naše mladine do tega skoro 1.200! Ali ni to lepo?

V več farah so imeli **misijonske obnove**, ki so jih z velikim uspehom vodili preč. gospodje salezijanci. Povsod so farani pridno sodelovali in v nekaterih farah so bili farani polnoštevilno pri sv. zakramentih.

Organisti in organistinje so imeli dva sestanka v Celovcu v Mohorjevi hiši. Vodil jih je č. g. prof. dr. Mihelič, ki se skupno s č. g. dr. Ciganom mnogo prizadeva za lepo petje po naših farah. In sta res že mnogo dosegla.

Tako smo se z vsestransko obnovo **pravili na Gospodovo vstajenje**, ki smo ga praznovali z gorečo molitvijo, ubranim petjem in streljanjem možnarjev. Po več farah so opravljali od sobote na nedeljo **slovesno nočno liturgijo**, kot so jo opravljali že nekdaj naši predniki.

V **Železni Kaplji** so velikonočno vigilijo tako praznovali:

Na krstnico se je zbrala farna družina v nočni uri na prostoru pred cerkvijo. Iz kamnov je bil ukresan ogenj, prvo znamenje Kristusovega vstajenja. Mogočno je vzplamtel blagoslovljeni ogenj in pošiljal žarke na velik križ ob steni cerkve in ga kazal v luči Kristusove zmage. Medtem je duhovnik blagoslovil velikonočno svečo. Zbrani verniki so zapeli skupno „Kraljevo znamenje“ in odšli v skupni procesiji v svetišče božje, kjer je vladala še tema. „Lumen Christi — Deo gratias! Luč Kristusova — Bogu hvala!“ se je razlegalo po cerkvi. Luč za lučjo je zasvetila in kmalu je cerkev žarela v sami svetlobi. Sledil je slavospev velikonočne sveče, prerokbe, ki so jih verniki slišali tudi v domačem jeziku. Nato se je vršila blagoslovitev krstne vode, ki je stala v okrašeni posodi na častnem mestu v bližini krstnega kamna, tako so mogli vsi verniki slediti svetim obredom. Tem obredom je sledil takoj krst Veglnovega otroka. Nato je farna družina, navzoča pri sv. krstu, obnovila slovesno krstno obljubo.

Opolnoči se je pričela velikonočna sv. daritev. Pri glorijski so zapeli velikonočni svono-

vi, zagrmeli z bližnjega griča Marije v Trnju topiči in oznanjali blagovest Jezusovega vstajenja. Lepo število vernikov je pri sv. daritvi pristopilo k sv. obhajilu. Takoj po sv. maši se je vršila običajna velikonočna procesija z Najsvetejšim po trgu. Verniki so spremljali Jezusa z gorečimi svečami v rokah. Okna hiš po trgu so bila bajno razsvetljena. Na trgu pred cerkvijo je bila pripravljena Kalvarija iz svežega snega; na Kalvariji je bil postavljen razsvetljen križ, znamenje Kristusove in naše zmage s Kristusom. Verniki so zapeli potem še skupno zahvalno pesem in „Jc angel Gospodov...“ S skupno pesmijo „Jezus naš je vstal od smrti...“ je bila okrog pol uveh slovesnost zaključena. V velikonočnem veselju so odhajali verniki v tej pozni uri na svoje domove.

Meseca majnika smo obhajali po farah in podružnicah lepe **Šmarnice**. Saj častimo svojo nebeško Mater s prav posebno iskrenostjo. Verniki so prepevali, da so se stene skoro tresle, in po končani pobožnosti so se zbirali še pri spovednicah. Vemo, da nas Marija ne bo zapustila, dokler je mi ne zapustimo.

Tudi **materinski dan** smo lepo praznovali. Po farah okrog so bile posebne slovesnosti, ki so jih prirejali svojim materam otroci in večja mladina. Ginjene so sledile matere deklamacijam, igri in pesmi svojih otrok. Gotovo so rayno ta dan občutile, kako zelo še pri nas ljubi in spoštuje otrok svojo mater. Posebno lepo darilo pa so prinesli otroci svojim materam zjutraj pri sv. daritvi, ko so v večjem številu pristopili k mizi Gospodovi.

Ne več farah so letos imeli že **sv. birmo**. Bil je to za faro vedno dan slovesa in novega poguma, pa tudi dokaz vernosti našega ljudstva, kako spoštujejo svojega nadpastirja.

19. majnika so obhajali **75 letnico** svojega rojstva proš. mil. g. Anton Benetek. Mnogo se trudijo za naše duše. Na mnoga leta!

31. majnika je dopolnil nadškof **dr. Rohracher 60. leto**. Nadškof je vsem našim vernikom dobro znan. Spoznali so ga na raznih prireditvah, na katere je rad prihajal kot škofov zastopnik in takratni celovski pomožni škof. Pozneje so ga videli in spoznali v težkih časih vojne, ko je po raznih župnijah delil zakrament sv. birmo. Kot priljubljen nadpastir je vsem še v dobrem spominu.

Narodni šoli v št. Rupertu pri Velikovcu in v št. Petru pri št. Jakobu sta končali svoja gospodinjstva tečaja. Zaključek so praznovali z ganljivo cerkveno in izvenckveno slovesnostjo. Mnogo ljudi je prihitelo od blizu in daleč, Težko je bilo slovo za dekleta. Bog jim daj mnogo sreče in blagoslova v vsem bodočem življenju!

V **Dobri vasi** popravljajo starodavno cerkev Marijinega vnebovzetja. Odkrili so že več krasnih slikarjev iz srednjega 15. stoletja. Ko bodo popravila dogotovljena, bo cerkev v Dobri vasi ena najlepših na Koroškem.

Velike cerkvene slovesnosti so se vršile v **Žihpoljah** in v **Železni Kapli**. Na obeh krajih smo praznovali slovesen cerkven shod. Dolini Rož in Podjuna sta bili na nogah, da bi obnovili in pokazali svojo zvestobo Bogu in Mariji.

Četudi se je delo na polju že začelo, prirejajo farne mladine še vedno svoje vzpodbudne in vesele igre.

Farna mladina **Železne Kaple** je uprizorila na cvetno nedeljo in na velikonočni ponedeljek igro: Spovedna molčečnost. Igra je pri-

rejena po zgodovinskem dogodku v Franciji in nam kaže junaštvo katoliškega duhovnika, ki žrtvuje vse v nepremagljivem izpolnjevanju dolžnosti spovedne molčečnosti. Igra je pod vodstvom č. g. Janeza Polanc krasno uspela.

Farna mladina v Šmarjeti v Rožu je prikazala igro „Stari in mladi“. Farna mladina iz Globasnice je ponovila v Narodnem domu v Dobrli vasi zgodovinsko igro „Vislavina odpoved“. Igra kaže mladega in požrtvovalnega dekleta. Gledalcev je bilo ogromno in igra je res dobro uspela.

Bogoslovci na Krki se pridno pripravljajo z molitvijo in študijem na svoj poklic. „Mati, domovina, Bog“ je njih geslo. Ob koncu šolskega leta bodo odšli trije v dušnopastirstvo. V mašnika pa bosta posvečena: France Krištof iz Št. Jakoba v Rožu in Lovro Petrič iz Vidma v Italiji. Želimo jima mnogo sreče in milosti. (Glej sliki levo.)

Vidite, rojaki širom sveta: molimo, delamo, trpimo. Pozdravljeni!

„VREDNOTE“ ŠT. 3-4

Izšla je dvojna številka revije Vrednote in z njo je zaključen I. letnik, ki obsega 381 strani.

Vsebina nove številke je po vsebini raznolika in pestra.

Iz cerkvenopravne vede piše prelat dr. A. Odar o **novostih v stanovih krščanske popolnosti**. Pojasnjuje izraze in pojme, ki so za umevanje teh stanov potrebni. Kratko podaja zgodovinski razvoj teh ustanov od menišstva pa do najnovejših svetnih ustanov za krščansko popolnost, ki tvorijo zdaj poseben stan krščanske popolnosti, čeprav nimajo skupnega življenja, pač pa imajo obljubo čistosti, pokorščine in uboštva. Z uradnim priznanjem tega četrtega stana krščanske popolnosti in z uredbami zanj je Cerkev spet pokazala, da pozna in upošteva potrebe časa, ki zahtevajo vedno tesnejšega apostolata v svetu. Ta stan namreč pusti človeka v svetu in njegovem svetnem poklicu. Pa tudi za redove, ki so bili ustanovljeni že davna, velja, naj se v okviru svojih smotrov prilagodijo novim časom. Ta razprava bo zanimala tudi laike, ki pogosto ne poznajo te plati organiziranega življenja v Cerkvi, ali pa imajo celo vrsto predsodkov in napačnih mnenj o njej. Pisana je jasno in lahko umevno.

V drugi razpravi načenja prof. dr. Ahčin vprašanje o **bistvu socialne pravičnosti**. Izraz kj se ga danes poslužujejo voditelji držav, socialni govorniki, pisatelji vseh vrst in tudi ljudska raba, je še vedno znanstveno nejasen. Mnogo se piše o tem, kaj je prav za prav ta pravičnost, kje nje delokrog, kakšna njena obveznost. Mnenja o tem so med katoliškimi sociologi in moralisti deljena. Dr. Ahčin odločno odklanja mnenje, da je treba socialno pravičnost, kakor jo zahtevajo papeži, istovetiti z legalno pravičnostjo, in se zavzema za mnenje, ki ga zadnje čase zastopa jezuit P. Nell-Breuning. To naziranje misli, da pomeni socialna pravičnost tisto dinamično stran pra-

vičnosti, ki se zavzema za dosego javne blaginje v konkretnih, vedno se menjajočih položajih družbe, za novo nastale razmere in v smislu teh določa, kaj treba storiti, da bo zahtevam skupne blaginje zadoščeno. Ta nova razlaga pojma bo gotovo naletela na eni strani na priznanje, na drugi strani pa na marsikak ugovor. Gre za zanimivo znanstveno vprašanje.

Iz svetnega prava je B. Fink napisal razpravo o **pravnem pomenu kazenskega pozitivizma in dopolnilo** k prejšnji razpravi o načelu zakonitosti v kazenski politiki FNRJ. V razpravi podaja na kratko osnove in značilnosti kaz. pozitivizma in razlike s klasičnim naukom. Zmota v metodi, v pojmu kaznivega dejanja in odgovornosti, z odpravo pojma krivde in nadomestitvijo pojma grozeče nevarnosti je pozitivizem zanesel v pravo skoraj zgolj zmedo. Pozitivno je vrednotiti le njegov doprinos k kazenski antropologiji in sociologiji.

Prof. Jože Osana zaključuje v tej številki svoje obširno in izvorno razpravo o **filozofiji glasbe**, ki obsega v celoti 77 strani. V zaključnem delu opredeljuje filozofijo umetnosti, lastnosti umetnosti, njene kategorije, in druge važne pojme. Svoja dognanja navede na glasbeno umetnost. Naslanja se pri tem na filozofska načela sv. Tomaža in sholastike sploh, pa na sv. Avgušтина.

K SLIKAM na ovitku: **Levo prizori iz evharističnega kongresa v Štandrežu in Gorici:** Pod slavolokom, goriški nadškof nosi Najsvetejšega, dekleta v Jegnjetom in palmovimi vejami v procesiji; spodaj slike iz dveh iger ob priliki kongresa: „Pasijon“ in „Angel in duša“. — Zgoraj v sredi: **prelat dr. Odar** v krogu profesorjev, bogoslovcev in dijakov slov. semenišča v Adrogu ob svoji petdesetletnici junija meseca. — Slika narodnih noš in tri gornje levo predstavljajo prizore **v procesije sv. Rečnjega Telesa rojakov Velikega Buenos Airesa**. — Slika v sredi strani: eden od simbolov, ki jih je bila Barcelona v dneh kongresa polna; slikl spodaj v kotu desno: slovenski udeleženci **kongresa v Barceloni** na svojem posebnem tečaju (v sredi sedita dr. Matija Šaruga in prof. Luskar) in pa „begunski“ duhovniki raznih narodnosti skupaj s svojimi gostitelji v Barceloni. — Slika nad tema dvema pa kaže slovenske bogoslovce iz Krke na Koroškem.

VSEBINA PRIČUJOČE ŠTEVILKE: En terno al Congreso Católico Nacional Esloveno (—nj—) — Za Kristusov svet (Budnik) — Krščanska vesoljnost (Dr. Odar) — Mednarodni evharistični kongres v Barceloni (M. M.) — Pobinkoštni čas (Dr. Gnidovec) — Groza med goricami (Stanko Kociper) — Brezma dežna Kraljica (Dr. Žakelj) — Od vere v Boga do katoličanstva (Dr. Odar) — Socialne nevarnosti izseljenstva (Dr. Ahčin) — Nečiste skušnjave (Dr. Lenček) — Zgrešeno zaupanje (Dr. Hanželič) — Po svetu — Doma in na tujem: Kako je s svobodo Cerkve v Sloveniji (Dr. Odar); Vestj iz Koroške; „Vrednotete“ 3.4 (Dr. Lenček) — Božje stezice.

Marjan Marolt je napisal izredno zanimivo razpravo o **slovenstvu v likovni umetnosti**. Ob novi Steletovi knjigi „Slovenski slikarji“ postavlja celo vrsto vprašanj, ki jih bo treba se pojasnjevati. To, da obstoji tipična slovenska likovna umetnost, ki nosi znake slovenske duše in zemlje, je bržda dognano. Ugotoviti pa je treba, katere so tiste poteze, ki izhajajo iz slovenskega narodnega značaja in kažejo nanj. Te bi bile obenem kriteriji za slovenstvo likovne umetnine. Proučevanje tega vprašanja je seveda težko in zahteva globoko in široko poznanje umetnosti pri Slovencih in pri narodih, ki so vplivali na nas. Vso to problematiko in obenem nekaj izsledkov spoznamo iz te razprave.

Anton Kacin nadaljuje svojo razpravo o **slovstvenem delu Slovencev pod Italijo med leti 1918 do 1940**. Seznanja nas z literarnim delom Jožeta Pahorja, Lojzeta Remca, dr. Andreja Budala, Ivana Trinka, in naših znanih dr. Joža Lovrenčiča in rajnega Narte Velikonja.

Med razprave moremo šteti tudi objavljeno predavanje dr. Milana Komarja: **Filozofija in praksa**, ki daje mnogo pobude za razmišljanje in razpravljanje. Nepravilna odtujenost teorije od prakse in obratno ima svojo zgodovino in svojo — sodobnost. To polarnost je treba premostiti; le tako bo teorija življenska in praksa razumna.

Pesmi so prispevali Kalin, Beličič, Igor, prozo Krivec in Beličič. Reproducirane so likovne umetnine Goršeta, Ahčina in Bare Remčeve. Gorše poroča v obliki pisma o svojem umetnostnem doživetju v Parizu in o razstavi Lojzeta Špacala v Trstu. Med pismi je tudi izredno zanimivo poročilo, ki ga je poslal M. Jevnikar o naporih za izboljšanje slovenske književnosti doma. Kratko opozarja J. Kopač CM na kitajsko leposlovno literaturo danes.

Ob tej številki in ob zaključku prvega letnika je treba reči: vsako človeško delo ima svoje pomanjkljivosti, posebno še, če mu razmere niso prijazne. A vendar so Vrednote lep začetek; izdajateljem in pisateljem gre veliko priznanje za trud in kakovost prvega letnika. Izšel je iz zanimanja za znanost in umetnost in to zanimanje budi in bogati.

Dr. Ign. Lenček

„Duhovno življenje“ je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Orehar Anton), urejujeta pa dr. Alojzij Odar in Lenček La. dislav CM. Naslov: Victor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina za Argentino 45 pesov, za USA 5 dolarjev, za Kanado 6 dolarjev. Polletna za Argentino 25 pesov. — Imprenta „Polliglot“, Corrientes 3114

CORREO
ARGENTINO
SUC. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

